

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Vliv měnícího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost České republiky

The Impact of the Worlds Security Enviroment Changes on the Security of the Czech Republic

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana Obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: Ing. Josef Sedlák

Bc. Patrícia Pančíšínová

Kladno, květen 2018

Zadání diplomové práce

Student: **Patricia Pančíšínová**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Vliv měnícího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost České republiky**
Téma anglicky: The Impact of the Worlds Security Enviroment Changes on the Security of the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

Predmetom diplomovej práce bude zhodnotenie vplyvu bezpečnostného prostredia vo svete na bezpečnosť Českej republiky. V prvej časti práce bude vykonaná analýza problematiky bezpečnosti ČR a k popísaniu významných bezpečnostných hrozieb v súčasnom svete. V tejto časti bude využitá pozorovacia metóda, štúdium teoretickej literatúry. V teoretickej časti bude taktiež popísaný bezpečnostný systém štátu. V praktickej časti práce bude analyzovaná bezpečnostná situácia prostredníctvom SWOT analýzy a na základe výsledkov budú navrhnuté opatrenia, ktoré by predchádzali bezpečnostným hrozbám. Taktiež bude urobená komparácia zo Slovenskou republikou a predstavenie vybraných scenárov vývoja bezpečnostného prostredia. Výsledkom práce bude návrh na zlepšenie stavu bezpečnosti ČR.

Seznam odborné literatury:

- [1] PIKNA, Bohumil, Medzinárodní terorizmus a bezpečnost Evropské unie, ed. 1., Praha: Linde, 2006, ISBN 80-7201-615-6
- [2] STRÁŽNICKÁ, Viera, Európska integrácia a právo Európskej únie, ed. 1., Bratislava: Eurokódex, 2009, 312 s., ISBN 978-80-89447-00-8
- [3] ŠLOSARČIK, Ivo, Politický a právní rámec evropské integrace, ed. 1., Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 452 s., ISBN 978-80-8054-438-6

Vedoucí: Ing. Josef Sedlák

Zadání platné do: 20.08.2019

vedoucí katedry / pracoviště

děkan

V Kladně dne 02.10.2017

Prehlásenie

Prehlasujem, že som diplomovú prácu s názvom **Vliv měnicího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost České republiky** vypracovala samostatne iba s použitím prameňov, ktoré uvádzam v zozname bibliografických odkazov.

Nemám závažný dôvod proti použitiu tohto školského diela v zmysle § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o práve autorskom, o právach súvisiacich s právom autorským a o zmene niektorých zákonov (autorský zákon).

V Kladne dňa 16.05.2018

.....
podpis

Pod'akovanie

Touto cestou, by som sa rada pod'akovala vedúcemu mojej diplomovej práce Ing. Josefovi Sedlákovi za cenné rady, odborné usmernenia, podporu a trpezlivosť, ktoré mi ochotne poskytoval.

Abstrakt

Téma mojej diplomovej práce je „Vplyv meniaceho sa bezpečnostného prostredia vo svete na bezpečnosť Českej republiky“. Jeden z dôvodov, prečo som si túto tému vybrala, je aktuálnosť tejto problematiky. Podľa môjho názoru má najväčší vplyv na bezpečnosť v krajine terorizmus, kyberterorizmus a migrácia. Preto sa týmto témam budeme venovať detailnejšie. Práca je rozdelená na teoretickú a praktickú časť.

V teoretickej časti sa zaoberám definovaním pojmov ako je bezpečnosť, bezpečnosť štátu, bezpečnostná stratégia, bezpečnostná politika a bezpečnostný systém. Taktiež sú popísané medzinárodné bezpečnostné a politické štruktúry, ktoré sa podieľajú na boji proti terorizmu. Ďalej sú všeobecne popísané hrozby a vybrané z nich, ktoré majú najväčší vplyv na bezpečnosť Českej republiky a Európskej únie sme popísali detailnejšie. Zhrnuli sme aj najväčšie teroristické útoky od roku 2016, ktoré zasiahli Európsku úniu. Popísali sme aj dva z dôležitých konfliktov 21. storočia, ktoré ovplyvnili svet a pripojili sme k tomu aj vznik Islamského štátu – teroristickej organizácie.

V praktickej časti diplomovej práce sú stanovené ciele a popísaná metodika. Skúmanú problematiku sme rozdelili na štyri oblasti. Zapojili sme dotazníkové šetrenie zamerané na laickú verejnosť. SWOT analýzu sme zamerali na problematiku súčasného stavu terorizmu a kyberterorizmu v Českej republike, kde sme určili aj odporúčané opatrenia na riešenie týchto problémov. Ďalej sme porovnali bezpečnostnú stratégiu Českej a Slovenskej republiky. V poslednej časti sme popísali scenár vplyvu migračnej krízy na zvýšenú hrozbu terorizmu. V závere práce je zhodnotenie výsledkov a prínosov výskumu ako aj navrhovaných riešení

Kľúčové slová

Terorizmus; kyberterorizmus; migrácia; bezpečnosť; Česká republika.

Abstract

The theme of this diploma thesis is the impact of the world's security environment changes on the security of the Czech Republic. One of the reasons I chose this topic, is the recency of this issue. In my opinion, terrorism, cyber-terrorism and migration have the greatest impact on security in this country. That is why we will deal with these topics in more detail. This thesis is divided into a theoretical and practical part.

In the theoretical part, I deal with defining concepts such as security, state security, security strategy, security policy and security systems. Furthermore, international security and political structures, which are involved in the fight against terrorism; selected threats that have the most impact on the security of the Czech Republic and the European Union are described in more detail. We have also compiled the largest terrorist attacks since 2016 that have happened in the European Union. We have also described two of the important conflicts of the 21st century, that have affected the world, as well as the emergence of the Islamic State - a terrorist organization.

The practical part of this diploma thesis describes the set objectives and methodology. We have divided the issue into four areas. Furthermore, a questionnaire survey aimed at the public is included. The SWOT analysis is focused on the current state of terrorism and cyber-terrorism in the Czech Republic. Here, we have also identified the recommended measures to address these issues. We also compared the security strategy of the Czech and Slovak Republics. In the last part, we described the impact scenario of the migration crisis on the increased threat of terrorism. At the end of the thesis is the evaluation of the results and benefits of the research, as well as the proposed solutions

Keywords

Terrorism; cyber-terrorism; migration; security; Czech Republic.

OBSAH

1	Úvod.....	9
2	Súčasný stav.....	10
2.1	Vymedzenie a charakteristika pojmov bezpečnosť, bezpečnosť štátu, bezpečnostná stratégia, bezpečnostná politika, bezpečnostný systém.....	10
2.1.1	Bezpečnosť, bezpečnosť štátu.....	10
2.1.2	Bezpečnostné prostredie.....	12
2.1.3	Bezpečnostná stratégia, bezpečnostná politika	13
2.1.4	Bezpečnostný systém	15
2.2	Medzinárodné bezpečnostné a politické štruktúry v boji proti terorizmu	16
2.2.1	Európska únia.....	16
2.2.2	OBSE.....	18
2.2.3	NATO	20
2.2.4	Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž – Frontex	22
2.3	Charakteristika bezpečnostných rizík a ich prejavy v krízových situáciách, krízy a krízové javy.....	24
2.3.1	Charakteristika bezpečnostných rizík	24
2.3.2	Analýza hrozieb pre Českú republiku	26
2.4	Bezpečnostná situácia na území Českej republiky a Európskej únie – vybrané bezpečnostné hrozby	26
2.4.1	Terorizmus.....	27
2.4.2	Najväčšie teroristické útoky v Európe od roku 2016.....	31
2.4.3	Závažná organizovaná trestná činnosť	34
2.4.4	Kyberterorizmus.....	35
2.4.5	Migračná kríza	36
2.5	Najdôležitejšie konflikty 21.storočia a vznik Islamského štátu	37
2.5.1	Operácia Trvalá sloboda 2001 (Enduring Freedom).....	37
2.5.2	Operácia Iracká Sloboda 2003 (Iraqi Freedom).....	39
2.5.3	Islamský štát.....	40
3	Cieľ práce a hypotézy.....	42

4	Metodika	43
5	Výsledky.....	45
5.1	Výsledky dotazníkového šetrenia z pohľadu laickej verejnosti	45
5.2	SWOT analýza aplikovaná na problematiku súčasného stavu terorizmu v ČR .	60
5.3	SWOT analýza aplikovaná na problematiku súčasného stavu kyberterorizmu v ČR.....	64
5.4	Porovnanie prístupu k otázkam bezpečnosti Českej republiky a Slovenskej republiky	68
5.5	Vplyv migračnej krízy na zvýšenú hrozbu terorizmu	70
6	Diskusia	72
7	Záver	80
8	Zoznam použitých skratiek.....	82
9	Zoznam použitej literatÚry	83
10	Zoznam použitých obrázkov.....	91
11	Zoznamu použitých tabuliek	92
12	Zoznam Príloh	93

1 ÚVOD

Terorizmus, migrácia, kyberterorizmus sú bezpečnostné riziká, ktoré už nie sú v Európe novým javom. Za 18 rokov bolo v Európe uskutočnených stovky neúspešných, prekazených alebo dokončených útokov. Útoky na Svetové obchodné centrum v New Yorku ovplyvnili celý svet. Nešťatní aktéri zaútočili na svetovú veľmoc a ukázali na jej zraniteľnosť. Vymolali strach a paniku, ktorá sa šírila najmä v západnom svete. Život obyvateľov a fungovanie štátu sa radikálne zmenili a museli sa začať prispôbovať novým faktom. Najst' vhodný spôsob ako eliminovať takéto pôsobenie sa stal medzinárodnou bezpečnostnou prioritou.

Rôzne mimoriadne udalosti a krízové javy sú žiaľ' neoddeliteľnou súčasťou nášho života, ktoré nás sprevádzali a budú nás sprevádzať aj naďalej. Ľudia sú nútení hľadať riešenia ako im preventívne čeliť a keď už vniknú, zmierniť ich negatívne dopady. V súčasnosti sa nejedná už len o hrozby s použitím hromadných zbraní ale taktiež o ekologické hrozby, medzinárodný terorizmus, kyberterorizmus, migráciu a pod. Medzinárodné inštitúcie sa preto stále intenzívnejšie zaoberajú problémom zvýšenia životnej úrovne, odstránenia hladu, utrpenia, chorôb a otázkou, ako človeka ochrániť pred živelnými pohromami, priemyselnými haváriami, vojnami, terorizmom.

Všetko to je v kompetencii osobitného vedného odboru krízový manažment. Na jeho orgány sú kladené úlohy v bezpečnostnom systéme jednotlivých krajín, ktoré korešpondujú s výstupmi prijatými na medzinárodnej úrovni. Krízový manažment je vo vyspelých krajinách neoddeliteľnou súčasťou riadenia bezpečnosti na rôznych stupňoch ekonomických, vojenských, politických, sociálnych, vnútro-bezpečnostných, záchranných a ekologických subjektov a štruktúr, ktorých cieľom je zaistenie mieru, stability, ochrany a bezpečnosti občanov.

2 SÚČASNÝ STAV

2.1 Vymedzenie a charakteristika pojmov bezpečnosť, bezpečnosť štátu, bezpečnostná stratégia, bezpečnostná politika, bezpečnostný systém

V tejto časti diplomovej práce teoreticky charakterizujeme pojmy bezpečnosť, bezpečnosť štátu, vymedzujeme bezpečnostnú stratégiu, ktorá je základom pre bezpečnostnú politiku štátu. Nadväzuje na to charakteristika bezpečnostného systému štátu ako rozhodujúci nástroj pre realizáciu bezpečnostnej politiky.

2.1.1 Bezpečnosť, bezpečnosť štátu

Aj keď si to neuvedomujeme, bezpečnosť je každodennou súčasťou našich životov. Každý deň robíme rozhodnutia na základe objektívnych a subjektívnych faktorov tak, aby sme sa cítili v bezpečí a neohrozovali náš život (zapneme si bezpečnostný pás, na priechode sa pozrieme, či nejde auto, necestujeme do nebezpečných krajín). Zaistenie bezpečnosti a prežitia bolo veľmi dôležité už od počiatku dejín. To bolo dôvodom prečo sa skúmanie tohto pojmu začalo už v staroveku. Bezpečnosť je mimoriadne širokým fenoménom, ktorý zahŕňa veľké množstvo oblastí. Jednou z nich je aj medzinárodná a vnútroštátna bezpečnosť. Tento termín nikdy nebol jednoznačne definovaný.

Bezpečnosť definovaná v zákone „*Ústavný zákon č. 110/1998Z. z. o bezpečnosti Českej republiky zaisťuje zvrchovanosť a územnú celistvosť Českej republiky, ochranu jej demokratických základov a ochranu životov, zdravia a majetkových hodnôt, ako základných povinností štátu*“ [1][2]

Požadovaná úroveň bezpečnosti štátu je vtedy, keď miera ohrozenia chránených záujmov si nevyžaduje prijímanie mimoriadnych opatrení a na elimináciu hrozieb je postačujúca normálna činnosť štátu a jeho orgánov. [4]

Bezpečnosť sa dá definovať aj ako „*absencia hrozieb pre základné hodnoty*“.[6] Iný autor definuje bezpečnosť ako opak nebezpečenstva je „*stav spoločenského, prírodného, technického a technologického systému, ktorý v konkrétnych vnútorných*

a vonkajších podmienkach umožňuje plnenie stanovených funkcií a ich rozvoj v záujme človeka a spoločnosti“. [9]

Bezpečnosť je tiež stav, keď sú na najnižšiu možnú mieru znížené hrozby pre objekt a jeho záujmy. Tento objekt je k eliminácii prítomných ale aj potenciálnych rizík vybavený a ochotný pri nej spolupracovať. Často je pojem bezpečnosť dopĺňovaný aj slovami, ktoré dopĺňajú jeho význam a vzťahujú sa k jeho charakteru. Napríklad bezpečnosť politická, vojenská, ekonomická, ekologická, požiarne, jadrová, internetová apod. V medzinárodnom ponímaní je to bezpečnosť medzinárodná. Bezpečnosť jednotlivca je bezpečnosť individuálna. [19][3]

Podľa iného autora je bezpečnosť zvláštny druh politiky, ktorú je možno použiť na široké spektrum problémov a otázok. Bezpečnosť chápe ako sektorový problém. Obsahuje otázky politickej bezpečnosti, vojenskej bezpečnosti, spoločenskej a environmentálnej bezpečnosti. Všetky tieto definície sú vzájomne prepletené a ich vymedzenie nie je jednoznačné, pretože tento pojem je komplexný. [5]

Bezpečnosť štátu je stav, ktorý je žiaduci a kedy sú na najnižšiu možnú mieru znížené riziká pre Českú republiku, plynúce z hrozieb voči:

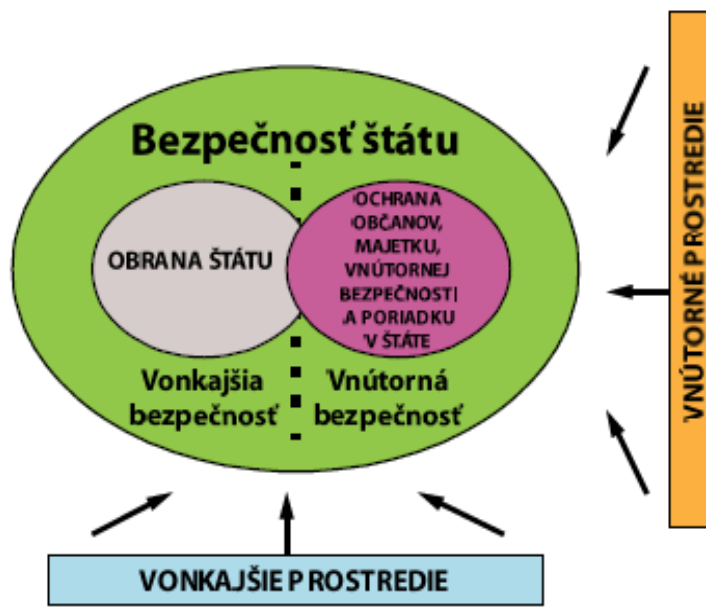
- Obyvateľstvu
- Zvrchovanosti a územnej celistvosti
- Demokratickému zriadeniu a princípom právneho štátu
- Vnútornému poriadku
- Majetku
- Životnému prostrediu
- Plneniu medzinárodných bezpečnostných záväzkov [12]

Česká republika sa svojou rozlohou a počtom obyvateľov radí medzi štáty menšej veľkosti. Je demokraticky, politicky, hospodársky a sociálne stabilný štát.

„Bezpečnosť štátu je stav, ktorý umožňuje fungovanie, stabilitu a rozvoj štátu, zachováva mier a zvrchovanosť, územnú celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc, vnútorný poriadok v štáte, základné práva a slobody občanov a ochranu života a zdravia osôb, majetku a životného prostredia“ [7]

Bezpečnosť štátu pritom tvoria:

- vonkajšia bezpečnosť (obrana štátu),
- vnútorná bezpečnosť (ochrana občanov, majetku, vnútornej bezpečnosti a poriadku v štáte).

Obrázok 1 Štruktúra bezpečnosti štátu [4]

2.1.2 Bezpečnostné prostredie

Bezpečnostné prostredie chápeme ako pojem, ktorí zahŕňa prírodnú, tak aj spoločenskú stránku. Vnútorné a vonkajšie prostredie ovplyvňuje bezpečnosť štátu. Vonkajšie bezpečnostné prostredie je priestor, nachádzajúci sa za hranicami územia Českej republiky. V ňom sa realizujú a stretávajú záujmy štátu so záujmami iných aktérov medzinárodných vzťahov. Procesy, ktoré sa v ňom odohrávajú majú priamy vplyv na bezpečnosť Českej republiky. Procesy, ktoré sa odohrávajú mimo hranice Českej republiky sa potom priamo, či nepriamo premietajú do Českej republiky. Za vnútorné bezpečnostné prostredie považujeme geograficky vymedzené územia Českej republiky. [14]

Vnútorná a vonkajšia bezpečnosť sú vzájomne prepojené a nejedná sa teda o dva rozdielne pojmy. Obe slúžia k zaisteniu bezpečnosti štátu. Bezpečnosti štátu sa v Českej

republike venujú dokumenty, ktoré sa pravidelne aktualizujú: „Bezpečnostná stratégia Českej republiky z roku 2015“, „Obranná stratégia Českej republiky z roku 2017“, „Stratégia Českej republiky pre boj proti terorizmu z roku 2013“ atď.

Keď hovoríme o Európskej únii, jej vnútorné bezpečnostné prostredie je ohraničené jej hranicami územia. Európania trávajú svoj bežný život v relatívnom pokoji a bezpečí. Mohli by sme ho označiť za stabilné (relatívne). Tento stav je zapríčinený prioritne pre dobré vzťahy s okolitými štátmi a taktiež členstvom v NATO a Európskej únii (ďalej len EÚ). Členstvom v týchto organizáciách sa zaväzujeme podieľať sa na spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike. Pri prevencii a zvládaní aktuálnych bezpečnostných hrozieb je spolupráca EÚ s NATO a význam európskej bezpečnostnej a obrannej politiky pre Českú republiku kľúčová. Aj keď možnosť vypuknutia globálneho vojnového konfliktu bola znížená, stále tu máme nevyriešené otázky sociálneho a etnického charakteru. S vývojom bezpečnostného prostredia, ktoré je charakterizované rastúcou komplexnosťou, premenlivosťou a ťažkou predvídateľnosťou, je spoločnosť konfrontovaná s množstvom nových ohrození spoločenského i prírodného charakteru. Preto je potrebné neustále vyhodnocovať potenciálne hrozby a plynúce riziká pre Českú republiku. Otázky bezpečnosti sa stávajú ústrednou témou väčšiny medzinárodných jednaní. [11][23]

2.1.3 Bezpečnostná stratégia, bezpečnostná politika

Pojem stratégia je chápaný ako dlhodobý plán, ktorý je zameraný na dosiahnutie určitého cieľa. Stratégia vnútornej bezpečnosti Európskej únie je základným dokumentom bezpečnostnej politiky Európskej únie, z ktorej vychádzajú stratégie ostatných štátov EÚ. Bezpečnostná stratégia Českej republiky (ďalej len ČR) bola prijatá uznesením vlády č. 79 z 4.2.2015 a bola z veľkej časti „iba“ aktualizovaná z predchádzajúceho dokumentu z roku 2011. Bezpečnostná stratégia je dôležitým dokumentom bezpečnostnej politiky ČR. Na tento dokument nadväzujú ďalšie stratégie a koncepcie. Dokument je spracovávaný Parlamentom ČR a Kanceláriou prezidenta republiky s cieľom hľadať nadstranícke prístupy k otázkam bezpečnosti. Na tvorbe dokumentu sa taktiež podieľa bezpečnostná komunita, ČR zahrňujúca štátne a neštátne sféry.[12]

Bezpečnostná stratégia ČR predstavuje základné hodnoty, záujmy, prístupy, ambície a nástroje pri zaistovaní svojej bezpečnosti:

- „Východiska bezpečnostnej politiky ČR“ formulujú princípy, na ktorých je bezpečnostná politika založená.
- „Bezpečnostné záujmy ČR“ definujú životné, strategické a ďalšie významné záujmy ČR.
- „Bezpečnostné prostredie“ identifikuje najvýznamnejšie trendy, faktory a konkrétne hrozby v bezpečnostnom prostredí, v ktorom ČR ochraňuje a presadzuje svoje záujmy.
- „Stratégia presadzovania bezpečnostných záujmov ČR“ vymedzuje prístupy k ochrane bezpečnostných záujmov ČR a špecifikuje multilaterálne a národné nástroje ich presadzovania, vrátane stručného popisu bezpečnostného systému ČR. [13]

Základný rámec pre tvorbu a napĺňovanie Bezpečnostnej stratégie ČR je daný Ústavou ČR, ústavným zákonom o bezpečnosti ČR a ďalšími nadväzujúcimi predpismi. Je dôležité si uvedomiť, že ČR je súčasťou Európskej únie (EÚ), Severoatlantickej aliancie (NATO), Organizácie spojených národov (OSN) a Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), z čoho jej vyplývajú spojenecké a medzinárodné záväzky.[13][52]

Pojem politika pochádza z gréckeho slova polis (mesto) a politiké techné (správa obce). Je to súhrn cieľov, nástrojov a postupov na dosiahnutie základných štátnych záujmov a cieľov na úseku obrany a vnútorného poriadku štátu a jeho občanov. Určuje zodpovednosť štátu za bezpečnosť osôb, ochrany majetku a informácií. [13]

Bezpečnostnú politiku štátu tvorí 5 základných častí:

- *„zahraničná politika v oblasti bezpečnosti štátu,*
- *obranná politika,*
- *politika v oblasti vnútornej bezpečnosti,*
- *hospodárska politika v oblasti bezpečnosti štátu,*
- *politika verejnej informovanosti v oblasti bezpečnosti štátu“*[13]

Hlavným cieľom, bezpečnostnej politiky štátu je zaistenie bezpečnosti svojich občanov bez ohľadu na pôvod, spoločenský status a zaistenie bezpečnosti štátu v stabilnom a predvídateľnom, bezpečnostnom prostredí. Účinnosť bezpečnostnej politiky štátu je závislá od efektívnosti štátnych orgánov, pôsobenia štátu v medzinárodnom prostredí,

úrovne spolupráce štátnych orgánov a orgánov územnej samosprávy, fungovania mimovládnych organizácií, právnických a fyzických osôb. Dôležitou súčasťou sú aj občania, ktorí by mali byť stotožnení s otázkami bezpečnosti a taktiež schopnosť vlády získať podporu občanov pri naplňaní úloh, ktoré vedú k zabezpečeniu vyššej bezpečnosti štátu. [10]

2.1.4 Bezpečnostný systém

Bezpečnostný systém štátu predstavuje komplexný systém, ktorý je v zmysle platnej bezpečnostnej stratégie rozhodujúcim prostriedkom bezpečnostnej politiky štátu. Zaistenie zvrchovanosti, územnej celistvosti, ochrana demokratických základov a ochrana životov, zdravia a majetkových hodnôt patrí medzi základné povinnosti štátu. Dôležitá je prepojenosť a spolupráca jednotlivých nástrojov, ako aj efektívne fungujúce zákonodarné, výkonné a súdne orgány.

Bezpečnosť Českej republiky zaisťujú:

- ozbrojené sily,
- ozbrojené bezpečnostné zbory,
- záchranné zbory,
- havarijné služby.

Povinnosť podieľať sa na zaisťovaní bezpečnosti Českej republiky majú aj:

- štátne orgány,
- orgány územných samosprávnych celkov,
- právnické osoby,
- fyzické osoby.[10]

V rámci bezpečnostného systému, majú jednotlivé inštitúcie pôsobnosť na celom území štátu, avšak niektoré majú obmedzenú pôsobnosť na vymedzenom území. Štruktúra bezpečnostného systému zahŕňa predovšetkým prezidenta republiky, parlament ČR, vládu, Bezpečnostnú radu štátu a jej pracovné orgány, ústredné správne orgány, krajské a obecné úrady, ozbrojené sily, ozbrojené bezpečnostné zbory, spravodajské služby, záchranné zbory, záchranné služby a havarijné služby. Vláda, ako vrcholný orgán výkonnej moci, je zodpovedná za zaisťovanie bezpečnosti štátu, za riadenie a funkčnosť celého bezpečnostného systému ČR.

Po dôkladnej analýze a vyhodnotení bezpečnostného prostredia by mal bezpečnostný systém štátu promptne reagovať na hrozby mimo krízy a samozrejme aj po vzniku krízovej situácie. Bezpečnostný systém je nutné vnímať ako otvorený systém, ktorý sa prispôbuje momentálnej bezpečnostnej situácii v štáte aj vo svete. [12]

2.2 Medzinárodné bezpečnostné a politické štruktúry v boji proti terorizmu

2.2.1 Európska únia

Európska únia je spoločenstvo dvadsiatich ôsmich štátov Európy, ktoré sa spojili za účelom spoločných cieľov a rozvoja spolupráce v politike, hospodárstve, obchodu, justícii, bezpečnosti, dopravy, kultúry a vo veľa ďalších odvetviach v Európe medzi jednotlivými členmi a taktiež medzi Európskou úniou a aktérmi jej vonkajšieho prostredia. História siaha do päťdesiatych rokov 20.storočia. V roku 1993 vznikla zmluva o Európskej únii - tzv. Maastrichtská zmluva, ktorá ešte v tom roku vstúpila v platnosť. Vlády členských krajín sa dohodli taktiež na spolupráci v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky, spravodlivosti a vnútorných vecí. K systému Spoločenstva táto zmluva vytvorila novú štruktúru s tromi piliermi - Európsku úniu. [43]

Dňa 01.12.2009 vstúpila platnosť Lisabonská zmluva, v ktorej boli tieto tri piliere zlúčené. Európska únia nie je organizácia pre spoluprácu medzi vládami, ako OSN a nie je ani federácia, ako Spojené štáty. Členské štáty, ktoré tvoria Európsku úniu ostávajú suverénnymi, nezávislými národmi. Svoju suverenitu združujú s cieľom získať silu a svetový vplyv, ktorí by samostatne nedosiahli. Jedným z hlavných cieľov je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho národov. Je dôležitým členom medzinárodnej politiky a taktiež zohráva úlohu pri budovaní globálnej bezpečnosti. [52][53]

Rok 1999 bol rokom, keď v platnosť vstúpila do platnosti Amsterdamská zmluva a v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) bola vytvorená Európska bezpečnostná a obranná politika. Od roku 2009 sa Európska bezpečnostná a obranná politika (EBOP) zmenila na Spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku (SBOP). SBOP využíva civilné a vojenské prostriedky členských štátov. Môžu byť využité aj mimo územie

Európskej únie. Hlavným cieľom EÚ, je za pomoci SBOP posilniť svoju úlohu v globálnej bezpečnosti vzhľadom na svoj potenciál. [46]

Európska bezpečnostná stratégia je hlavným dokumentom EÚ. Bezpečnosť v nej je označená za nevyhnutnú podmienku rozvoja. A preto je budovanie bezpečnosti vo vonkajšom a vnútornom prostredí tak dôležité. EÚ zohráva hlavnú úlohu v prinášaní stability do rôznych kútov sveta.

Hlavnou úlohou zahraničnej a bezpečnostnej politiky Európskej únie je:

- Ochrana mieru a posilnenie medzinárodnej bezpečnosti,
- podpora medzinárodnej spolupráce,
- rozvoj a upevňovanie:
 - demokracie,
 - právneho štátu,
 - dodržiavania ľudských práv a slobôd.

EÚ nemá žiadnu stálu armádu. V rámci spoločnej bezpečnostnej obrannej politiky sa spolieha na ozbrojené sily, ktoré poskytnú členské štáty za určitým účelom :

- spoločných operácií odzbrojovania,
- humanitárnych a záchranných misií,
- vojenského poradenstva a pomoci,
- prevencie konfliktov a udržiavania mieru,
- krízového riadenia (napr. udržiavanie mieru a stabilizačné operácie po skončení konfliktu). [51]

Právomoc EÚ v záležitostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky sa vzťahuje na všetky oblasti zahraničnej politiky a všetky otázky týkajúce sa bezpečnosti Únie, vrátane postupného vymedzenia spoločnej obrannej politiky, ktorá môže viesť k spoločnej obrane. [52]

SZBP podlieha osobitým pravidlám a postupom v rámci:

- inštitucionálneho systému EÚ,
- vlastnosti práva EÚ (napr. prijatie legislatívneho aktu je vylúčené),
- pravidiel legislatívneho procesu (jednomyseľnosť).

Vymedzuje a vykonáva ju jednomyseľne Európska rada.

Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku uskutočňuje :

- vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,
- členské štáty v súlade so zmluvami.[18]

Osobitá úloha Európskeho parlamentu a komisie v tejto oblasti je vymedzená v zakladajúcich zmluvách. Súdny dvor nemá v rámci SZBP v zásade právomoc. [8]

Členské štáty najmä:

- aktívne podporujú zahraničnú a bezpečnostnú politiku v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity a rešpektujú činnosť únie v tejto oblasti,
- spolupracujú na zvyšovaní a rozvoji svojej vzájomnej politickej solidarity,
- zdržia sa konania, ktoré je v rozpore so záujmami únie alebo ktoré by mohlo znížiť účinnosť jej pôsobenia, ako súdržnej sily v medzinárodných vzťahoch. [8]

Formy aktivít EÚ v oblasti vonkajších vzťahov:

- uzatváranie zmlúv s tretími stranami alebo medzinárodnými organizáciami,
- členstvo v medzinárodných organizáciách,
- operatívny zásah mimo svoje územie,
- zladenie názorov členských štátov pri vyjednávaní zo subjektmi mimo EÚ,
- jednostranné vnútorné rozhodnutie EÚ o parametroch vonkajšieho obchodného režimu, prístupovaleckej politiky alebo uvalenia sankcií voči nečlenským štátom.

2.2.2 OBSE

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (Organization for Security and Cooperation in Europe, OBSE) je medzinárodná bezpečnostná organizácia, ktorá vznikla v roku 1995 transformáciou Konferencie o bezpečnosti a spolupráce v Európe (Helsinská konferencia). Výsledkom bola deklarácia princípov o kľúčových politicko-vojenských, ekonomických, environmentálnych a ľudsko-právnych otázkach.

Deklarácia obsahuje 10 princípov:

- zvrchovaná rovnosť, rešpektovanie práv vyplývajúcich zo zvrchovanosti,
- zdržanie sa hrozby silou alebo použitia sily,
- neporušiteľnosť hraníc,
- územná celistvosť štátov,
- mierové urovanie sporov,
- nezasahovanie do vnútorných záležitostí,
- rešpektovanie ľudských práv a základných slobôd, vrátane slobody zmýšľania,
- svedomia, náboženstva a presvedčenia,
- rovnoprávnosť a sebaurčenie národov,
- spolupráca medzi štátmi,
- svedomité plnenie záväzkov podľa medzinárodného práva.[44]

Zahrňuje 57 účastníckych štátov vrátane Českej republiky, z Európy, Strednej Ázie a Severnej Ameriky. OBSE je hlavným inštrumentom včasného varovania, prevencie konfliktov, krízového manažmentu a post-konfliktnej obnovy.

OBSE sa sústreďí na širokú škálu tém :

- kontrola zbrojenia,
- rovnosť pohlavia,
- demokratizácia,
- volebný monitoring,
- kontrola hraníc,
- boj proti terorizmu,
- policajné aktivity,
- vláda práva,
- boj proti obchodovaniu s ľuďmi,
- budovanie opatrení na posilňovanie dôvery,
- ekonomické a environmentálne otázky. [45]

Na naplňovaní cieľov OBSE sa najviac podieľajú tri inštitúcie

1. Úrad OBSE pre demokraciu a ľudské práva (ODIHR)
2. Predstavitel' pre slobodu médií (RFoM)
3. Vysoký komisár pre národnostné menšiny. [45]

Česká republika trvalo podporuje OBSE pri plnení nezastupiteľnej role v regióne. Každoročne je taktiež hostiteľská krajina zasadania Ekonomického a environmentálneho fóra OBSE. Zapája sa do volebných monitorovacích aktivít OBSE a vysiela expertov do poľných misií OBSE. [45]

2.2.3 NATO

Severoatlantická aliancia, alebo Organizácia Severoatlantickej zmluvy (North Atlantic Treaty Organization, NATO) je politicko-vojenská aliancia, založená v roku 1949. Hlavnou úlohou je chrániť slobodu a bezpečnosť svojich členov všetkými dostupnými politickými a vojenskými prostriedkami. Štáty, ktoré sú členom sa zaviazali podieľať sa na riziku a zodpovednosti a súčasne na výhodách kolektívnej ochrany. Zmluva obsahuje článok 5, na základe ktorého zmluvné strany považujú ozbrojený útok proti jednej alebo niekoľkým z nich za útok proti všetkým a zaväzujú sa v takom prípade prispieť na pomoc napadnutým členom. Aliancia má momentálne 28 členov.

Aktivity Aliancie môžeme zaradiť do troch pilierov:

1. Kolektívna obrana.
2. Kooperatívna bezpečnosť.
3. Zvládanie kríz.

Cieľ kolektívnej obrany vychádza z článku 5, ktorý zabezpečuje vonkajšiu bezpečnosť členov Aliancie. Pôsobí ako odstrašenie pre nepriateľa. Kolektívna obrana zahŕňa taktiež zachovanie demokracie a mieru v oblasti severného Atlantiku. USA, Kanada a Európski spojenci spolupracujú a konzultujú záležitosti v oblasti bezpečnosti a obrany a tým pomáhajú vytvárať transatlantickú väzbu, ktorá je kľúčová pre zaistenie bezpečnosti Európy a samozrejme aj ČR. Spôsob, akým sa pristupuje k riešeniu krízy, závisí na jej povahe, veľkosti a závažnosti. Najideálnejšie by bolo, ak by sa dalo vzniknutiu krízy zabrániť prostredníctvom diplomacie. Niektoré prípady však vyžadujú priamy vojenský

zásah. NATO delí krízové situácie do dvoch skupín, podľa toho či spĺňajú predpoklady stanovené článkom 5 Washingtonskej zmluvy. Ak spĺňa, ide o vojenskú operáciu kolektívnej obrany, ak nie, ide o operáciu, zameranú na podporu mieru v krízovej oblasti.[47]

„Zmluvné strany sa dohodli, že ozbrojený útok proti jednej alebo viacerým z nich v Európe alebo Severnej Amerike, bude považovaný za útok proti všetkým, a preto odsúhlasili, že ak nastane taký ozbrojený útok, každá z nich uplatní právo na individuálnu alebo kolektívnu obranu, uznané článkom 51 Charty Spojených národov, pomôže zmluvnej strane alebo stranám takto napadnutým tým, že bezodkladne podnikne sama a v súlade s ostatnými stranami takú akciu, akú bude považovať za potrebnú, vrátane použitia ozbrojenej sily, s cieľom obnoviť a udržať bezpečnosť severoatlantickej oblasti. Akýkoľvek taký ozbrojený útok a všetky opatrenia vykonané v jeho dôsledku budú bezodkladne oznámené Bezpečnostnej rade. Tieto opatrenia budú ukončené, akonáhle Bezpečnostná rada prijme opatrenia potrebné na obnovenie a zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti.“

Článok 5 Washingtonskej zmluvy [35]

Na zabezpečenie efektívnosti v celej oblasti krízového riadenia sa NATO zaväzuje:

- Zdieľať spravodajské informácie v rámci NATO, aby bolo možné lepšie predpovedať možný vznik kríz a pokiaľ možno im čo najlepšie predchádzať.
- Rozvíjať doktrínu a vojenské spôsobilosti pre expedičné operácie, vrátane proti povstaleckých, stabilizačných a rekonštrukčných operácií.
- Rozvíjať vhodný model civilného krízového riadenia, aby bola možná efektívnejšia spolupráca s civilnými partnermi. Tieto spôsobilosti môžu byť tiež použité pri plánovaní, využívaní a koordinovaní civilných aktivít, kým podmienky neumožnia prevod týchto zodpovedností na iné subjekty.
- Posilniť prepojenia civilno-vojenského plánovania v celom spektre možných kríz.

- Rozvíjať schopnosti vzdelávať a rozvíjať miestne ozbrojené sily v krízových oblastiach, aby boli miestne orgány schopné v čo najkratšom čase zabezpečiť bezpečnosť bez medzinárodnej pomoci.
- Vytipovať a zaškoliť civilných odborníkov z členských štátov NATO, k dispozícii pre rýchle nasadenie do vybraných misií, ktorí by boli schopní pracovať po boku s vojenskými a civilnými špecialistami z partnerských krajín a inštitúcií.
- Rozšíriť a posilniť konzultácie medzi spojencami a s partnermi, a to ako pravidelne, tak aj pri riešení krízy vo všetkých jej fázach – pred, počas a po. [36]

V Aliancii je rešpektovaná suverenita každého členského štátu a konečné rozhodnutia musia mať podporu všetkých krajín. Platí pravidlo konsenzu, pre prijatie dôležitých rozhodnutí sa vyžadujú rozsiahle konzultácie. Politické hľadiska takýchto rozhodnutí realizuje ústredie NATO v Bruseli (Belgicko). Vojenské aspekty uvádza do praxe Vojenský výbor NATO, pod dohľadom Rady. Vojenský výbor riadi dve strategické veliteľstvá NATO – Veliteľstvo spojeneckých síl pre operácie, ktoré je súčasťou Vrchného veliteľstva spojeneckých síl v Európe, sídlo je neďaleko Monsu v Belgicku a Veliteľstvo spojeneckých síl pre transformáciu, Norfolk, Virgínia, USA. [37]

2.2.4 Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž – Frontex

Bola zriadená v roku 2004 so sídlom vo Varšave. V poslednom čase sa na vonkajších hraniciach Európy zaznamenal bezprecedentný prílev migrantov a utečencov, ktorí sa snažia dostať na územia EÚ. Zodpovednosť za kontrolu vonkajších hraníc EÚ majú tie krajiny, na ktorých sa hranice nachádzajú. Frontex môže poskytovať dodatočnú technickú pomoc, slúžiacu na podporu proti veľkým migračným tlakom (lietadla, lode či vyškolených pohraničných pracovníkov).

Frontex má niekoľko oblastí zodpovednosti, medzi ne patria:

- **Analýza rizík** – všetky činnosti agentúry Frontex sa zakladajú na analýze rizík. Frontex posudzuje riziká pre bezpečnosť hraníc EÚ. Vytvára vzorce a trendy nelegálnej migrácie a cezhraničnej trestnej činnosti na vonkajších hraniciach, vrátane obchodovania s ľuďmi. Svoje zistenia zdieľa s členskými štátmi EÚ a komisiou a používa ich na plánovanie svojich činností.

- **Spoločné operácie** – koordinuje nasadzovanie špeciálne vyškoleného personálu a technického vybavenia (lietadlá, lode a vybavenie pre hraničné kontroly/sledovanie) do tých oblastí vonkajších hraníc, ktoré potrebujú ďalšiu pomoc.
- **Rýchla reakcia** – ak niektorá krajina EÚ čelí mimoriadnemu tlaku na hraniciach, najmä prílivu veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín, Frontex koordinuje nasadenie tímov európskej pohraničnej stráže.
- **Výskum** – sprostredkúva spoluprácu medzi odborníkmi na kontrolu hraníc a zástupcami výskumu a priemyslu s cieľom zabezpečiť, aby nové technológie napĺňali potreby orgánov hraničnej kontroly.
- **Odborná príprava** – pripravuje spoločné normy odbornej prípravy pre pohraničné orgány s cieľom zharmonizovať vzdelávanie pohraničnej stráže v EÚ a krajinách, pridružených k schengenskému priestoru. Touto harmonizáciou sa má zabezpečiť, aby pre kohokoľvek, kto prekračuje vonkajšiu hranicu EÚ, platili jednotné normy v oblasti hraničnej kontroly. Harmonizácia zároveň umožňuje efektívnu spoluprácu medzi pohraničnými strážami jednotlivých krajín počas ich nasadenia na spoločné operácie koordinované agentúrou Frontex.
- **Spoločné operácie navracania osôb** – rozvíja najlepšie postupy pre navracanie migrantov a koordinuje spoločné operácie navracania osôb (ale o tom, kto by mal byť vrátený, rozhodujú jednotlivé krajiny).
- **Výmena informácií** – vyvíja a prevádzkuje informačné systémy, ktoré umožňujú rýchlu výmenu informácií medzi pohraničnými orgánmi. [30]

Frontex nemá vlastné vybavenie alebo pohraničnú stáž. Spolieha sa na krajiny EÚ, aby im poskytli plavidlá, lietadlá a iné zdroje. Náklady nahrádza počas nasadenia. Účelom je rozvíjať a zdieľať najlepšie postupy medzi pohraničnými orgánmi EÚ a krajín pridružených k schengenskému priestoru. Medzi krajinami schengenského priestoru nejestvujú trvalé hraničné kontroly, preto kontrola vonkajších hraníc ma veľký význam. Tieto kontroly majú zásadný význam pre všetky krajiny EÚ. Agentúra sa stala ústredným kontaktným miestom a stanovuje normy pre všetky európske pohraničné stráže. V boji proti cezhraničnej trestnej činnosti nejde len o výmenu informácií, ale aj nachádzanie dlhodobých riešení. Frontex zriaďuje programy odbornej prípravy pre príslušníkov pohraničnej stráže v celej Európe. [30]

2.3 Charakteristika bezpečnostných rizík a ich prejavy v krízových situáciách, krízy a krízové javy

Z histórie je známe, že najväčším rizikom pre ľudstvo je ono samo. Je pôvodcom vojen, zabíjania, krádeží, protiprávnych a protihumánnych konaní, taktiež nepriaznivo zasahuje do životného prostredia, čo má za následok prírodné a technologické katastrofy. Je pravdou, že väčšina prírodných katastrof nie je závislá od ľudského správania, ale ľudia čoraz častejšie zasahujú do ekologického systému. Osobný prospech či zisk je častým motívom, aby sa človek správal netolerantné, koristnícky.

Globalizácia sveta taktiež ohrozuje bezpečnosť. Síce prepája medzinárodné štruktúry a stiera hranice v rôznych odvetviach (politika, ekonomika, životné prostredie, kultúra, komunikácia), čo vlastne na jednu stranu zvyšuje životnú úroveň, ale na druhú stranu oslabuje bezpečnosť krajín. Ako jeden z najväčších problémov je vnímaná odlišnosť kultúr, ktorá vedie k nestabilite. Globálnym hrozbám je potrebné aj globálne čeliť. Ohrozenia akéhokoľvek druhu spôsobujú ľudské, materiálne, ekologické straty a ich následok je znižovanie životnej úrovne.

2.3.1 Charakteristika bezpečnostných rizík

Pojem riziko znamená kvantitatívne a kvalitatívne vyjadrenie ohrozenia, stupeň alebo mieru ohrozenia. Je to pravdepodobnosť vzniku negatívneho javu a jeho dôsledok.[10]

Riziko vzniká pôsobením hrozby na chránený záujem a je vyjadrované kombináciou pravdepodobnosti výskytu mimoriadnej udalosti a jej dopadu na daný chránený záujem.[13]

Tento autor definuje bezpečnostné riziko ako „javy a procesy, ktoré môžu priamo alebo nepriamo negatívne pôsobiť na spoločnosť, funkcie štátu alebo jeho občanov“.[15]

Ďalší autor vníma riziko skôr za veličinu abstraktnú a pravdepodobnostne kvantitatívnu, druhotne odvodenú a to s určitou matematickou nádejou, štatistickou pravdepodobnosťou – kvantitatívna neistota. Hrozbu vníma ako akýkoľvek subjekt, ktorý svojou činnosťou je schopný poškodiť alebo zničiť chránenú hodnotu, alebo záujem iného subjektu,

alebo udalosť či jav, ako príčinu poškodenia alebo zničenia konkrétnej chránenej hodnoty alebo záujmu.[25]

Ohrozenie znamená možnosť aktivovať nebezpečenstvo v konkrétnom priestore a čase. Môžeme ho taktiež definovať ako aktívnu vlastnosť objektu zapríčiniť negatívny jav.

Zdroje ohrozenia vo všeobecnosti členíme na :

Prírodné (spôsobené prírodou):

- kozmické –asteroidy, meteority, kozmické ionizujúce žiarenie,
- atmosférické –pohyb vzduchu (víchrice, tornáda, orkány), zrážky (silné dažde, snehová kalamita, krúpy, hmla), sucho,
- litosférické –zemetrasenia, vulkány, zosuvy pôdy, lavíny,
- hydrosférické –povodne, záplavy,
- biologické –ochorenia (pandémia, epidémia, epizootie), hmyz, hlodavce.

Sú ťažko ovplyvniteľné, keďže ich vznik a priebeh sú založené na prírodných zákonoch.[27]

Civilizačné (antropogénne):

- technogénne –zdroje v oblasti techniky, technológie, dopravy –infraštruktúry,
- agrogénne –zdroje v oblasti nerešpektovania environmentálnych prístupov (neopodstatnené zábery pôdy, ničenie pôdneho a rastlinného krytu, monokultúrne pôdohospodárstvo, chemické a biologické zásahy – vrátane genetických úprav mutácií a pod.),
- sociogénne –vojensko-politické, ekonomické, národnostné, etnické,
- náboženské, sociálno-psychologické (v komplexnom poňatí, pri absencii vojensko-politických hrozieb, prejavujúce sa v podobe terorizmu, organizovaného zločinu, rasového a etnického násillia, davovej psychózy a paniky, atď.).

Zmiešané – s touto formou sa stretávame najčastejšie. Je to vlastne kombinácia antropogénnych a prírodných zdrojov ohrozenia. [27]

Antropogénne hrozby sú úplne závislé na faktore ľudskom. Vedecko-technický pokrok sa podpísal za nárast v poslednom storočí. Obe skupiny hrozieb majú zjavný negatívny

vplyv na spoločnosť. Musíme si taktiež uvedomiť ich prepojenie a to ako v skupine, tak aj naprieč skupinami.[13]

2.3.2 Analýza hrozieb pre Českú republiku

Hrozby a z nich plynúce rizika ohrozujú krajinu priamo alebo sprostredkované, vyžadujú si neustálu schopnosť adaptácie zložiek bezpečnostného systému Českej republiky. Potenciálne hrozby sa môžu vzájomne násobiť. S ohľadom na rastúci počet prírodných a taktiež človekom spôsobených udalostí, sa ľudia snažia o integrovaný prístup a taktiež robia kroky k znižovaniu vplyvov na spoločnosť. Najdôležitejšia je prevencia mimoriadnych udalostí a teda aj analýza hrozieb, ktorá má kľúčový význam.

Dokumentom Koncepcia ochrany obyvateľstva do roku 2020 s výhľadom do roku 2030“, ktorý bol prijatý uznesením Vlády Českej republiky č. 805 zo dňa 23.10.2013 bola stanovená úloha spracovať analýzu hrozieb pre ČR a jej závery premietnuť do metodických a strategických materiálov v oblasti bezpečnosti štátu. Je dôležité prijímať preventívne opatrenia na predchádzanie a elimináciu rizík. Bezpečnostnú situáciu v Českej môžeme za posledné roky vnímať ako stabilizovanú

2.4 Bezpečnostná situácia na území Českej republiky a Európskej únie – vybrané bezpečnostné hrozby

Súčasné reálne ohrozenia identifikujeme v nasledujúcich oblastiach:

- Oslabovanie mechanizmu kooperatívnej bezpečnosti i politických a medzinárodné - právnych záväzkov v oblasti bezpečnosti;
- Nestabilita a regionálne konflikty v euroatlantickom priestore a jeho okolí;
- Terorizmus;
- Šírenie ZHN a ich nosičov;
- Kybernetické útoky;
- Negatívne aspekty medzinárodnej migrácie;
- Extrémizmus a nárast interetnického a sociálneho napätia;
- Organizovaný zločin, predovšetkým závažná hospodárska a finančná kriminalita;
- Korupcia, obchodovanie s ľuďmi a drogová kriminalita;

- Ohrozenie funkčnosti KI;
- Prerušenie dodávok strategických surovín alebo energie;
- Pohromy prírodného a antropogénneho pôvodu a iné mimoriadne udalosti [12]

2.4.1 Terorizmus

Terorizmus sprevádza vývoj ľudskej spoločnosti v celej histórii. V rôznych dejinných obdobiach sa prejavoval v rôznych podobách. Menili sa ciele, metódy, formy, používané prostriedky. Väčšinou bol prepojený s inými formami násillia – vojna, povstania, revolúcie. [16]

Môžeme ho charakterizovať ako pripravené a dôkladne premyslené použitie násillia, obvykle zamerané proti veľkému množstvu osôb s cieľom vyvolať strach, paniku, neistotu. Skrz neho majú byť splnené politické, náboženské alebo ideologické požiadavky. Ich hlavným cieľom je predovšetkým nechránené civilné obyvateľstvo, ktoré je ľahkým cieľom. Podľa výkladového slovníka pojmov a definícií NATO, uvádza terorizmus ako „*Nezákonné použitie alebo hrozba použitia sily alebo násillia proti jednotlivcom alebo majetku s cieľom donútiť k ústupkom alebo zastrašiť vlády alebo spoločnosti za účelom dosiahnutia politických, náboženských alebo ideologických cieľov*“. Medzníkom zásadného významu sa stali teroristické útoky zo dňa 11.09.2001, kedy svetom otriasol teroristický útok na Spojené štáty americké. Odvtedy sa zo všetkých možných uhlov pohľadu diskutuje o závažnosti a príčinách tejto naliehavej hrozby a vlastne ako takejto hrozbe čeliť. [39]

Teroristické metódy sú vysoko nebezpečné pre spoločnosť, sú brutálne a bezohľadné. Ich cieľom je negatívny psychologický efekt, vyvolanie strachu a ohrozenie u veľkých mäs ľudí. Vyvoláva spoločenské napätie, frustráciu, strach.

Hlavný zmysel teroristických útokov:

- prilákať pozornosť,
- vytvoriť atmosféru strachu,
- destabilizovať štát,
- vyprovokovať ho tvrdej odвете, ktorá ho môže zdiskreditovať,
- vynútiť si zmenu jeho vnútornej alebo aj zahraničnej politiky.[22]

Päť základných cieľov teroristických úderov:

- politický činitelia,
- priemysel,
- infraštruktúra,
- ozbrojené sily,
- obyvateľstvo.[22]

Cieľom teroristov je vystrašenie obyvateľov a samozrejme pri tom chcú využiť pozornosť médií. Média im samozrejme „pomáhajú“ k dosiahnutiu ich cieľov. Útoky po väčšinou bývajú podporené a prevedené vybratím si atraktívneho času (štátny sviatok, náboženský sviatok), vhodného miesta (veľa ľudí na jednom mieste, historická pamiatka) a vhodného cieľa (dôležitý predstaviteľ štátu, kritici náboženstva, obyčajní ľudia). [26]

Teroristi sa veľakrát považujú skôr za bojovníkov za slobodu alebo oslobodenie. My ich vnímame ako teroristov, ale oni svoje konanie zdôvodňujú tým, že to bolo jediné riešenie ich problémov (ovplyvniť politiku, väčšie štáty). V tomto prípade to nemôžeme vnímať ako bežný typ vojny. Je to asymetrický typ konfliktu a nie sú v ňom rešpektované takmer žiadne pravidlá. Objektivita diskusie o terorizme je závislá od vzťahu účastníkov k teroristickým činom. [22]

Rozlišujeme štyri názorové skupiny:

1. **Vedeckí odborníci** sa snažia o objektívny názor. V ideálnom prípade ponúkajú univerzitnú pôdu ako intelektuálne fórum, v ktorom môžu študenti diskutovať o danej téme.
2. **Vládne authority** sú často cieľom teroristických útokov alebo dôvodom prečo je teroristický útok uskutočnený. Oficiálne názory na terorizmus, ktoré sú prekladané tlačovými hovorcami, sú poznamenané vedomím toho, že reprezentanti môžu byť zatahnutí do boja teroristov.
3. **Verejnosť** môže dramaticky meniť názory na jednotlivé incidenty. Zdeľovacie prostriedky ovplyvňujú názory spoločnosti.
4. **Teroristi a ich sympatizanti** svojimi názormi odrážajú vieru ľudí, ktorí sú presvedčení, že žijú v područí represívnej vlády. [23]

Informácie o teroristických útokoch sa za posledné roky stávajú takmer každodennou súčasťou správ v médiách. Taktiež nastal vysoký nárast odbornej literatúry, ktorá sa zaoberá danou problematikou. Čakali by sme, že informácie budú jednoznačné a kompletne, ale realita je iná. Veľká diverzita, ktorú nám terorizmus prináša, je náročné popísať presne, poprípade určiť jednotnú príčinu, cieľ, prostriedok.

Podľa postoja k ideológiám rozlišujeme terorizmus:

- Politický (pravícový či ľavicový),
- etno-nacionálny (napr. ETA),
- náboženský (Hamás, Al-Kaida, Hizballáh, ISIS),
- jednopoložkový (ekoterorizmus, protipotravný terorizmus).[20]

Najmenší dopad na populáciu má domáci, národný terorizmus, ktorý má za cieľ len ten konkrétny štát. Najväčšia hrozba pre svet sú aktivity medzinárodne, transnacionálne, globálne orientovaných skupín. Často ohrozujú aj viac krajín súčasne. [20]

Terorizmus má niekoľko podôb:

1. **Demonštratívny terorizmus** sa zameriava predovšetkým na politické súperenie. Snaží sa prilákať veľkú pozornosť verejnosti k problému, ktorý považuje za krivdu. Branie rukojemníkov, únosy lietadiel, výbuchy, ktoré ale sú vopred ohlásené aby bolo čo najmenej obetí. Chcú upútať pozornosť ľudí bez toho, aby ich museli zabíjať.
2. **Deštruktívny terorizmus** je agresívnejšia činnosť, pri ktorej sú zabíjaní predstavitelia spoločenských kruhov, ktorí boli vopred vybraní. Zabíjaní boli ľudia na vysokých priečkach, ktorí mali veľkú moc a ktorí robili rozhodnutia s ktorými teroristi nesúhlasili a považovali ich za nespravodlivé a neprijateľné.
3. **Samovražedný terorizmus** taktiež v ňom ide o prilákanie pozornosti. V tomto type nejde o demonštratívne akcie, ani o zabíjanie vytypovaných ľudí, ale o necielené, nerozlišené zabíjanie a jeho cieľom je usmrtiť čo najviac nevinných osôb. Je to veľmi zákerná a agresívna forma. Táto podoba je najviac využívaná v 21. Storočí. [22]

V minulosti sa predpokladalo, že atentátnici sú mladí, nezamestnaní, šialení fanatici, ale pravdou je, že vo väčšine prípadov ide práve o vzdelaných ľudí z dobre orientovaných rodín. [28]

Je to dlhodobé pôsobenie, pri ktorom sa využívajú nevojenské prostriedky a nástroje predovšetkým politické, diplomatické, ekonomické. Hlavný dôraz sa kladie na preventívne pôsobenie, na odstránenie negatívnych javov, ktorými sa teroristi snažia zdôvodniť ich útoky, a tým získavajú sympatie a podporu ľudí, žijúcich v hospodárskej a politickej biede. Vojenské zásahy sa v boji proti terorizmu nevylučujú, ale ráta sa s nimi ako s krajným riešením. Mali by nastať až vtedy, kedy zlyhajú všetky nevojenské možnosti a opatrenia. Koncepcia boja proti terorizmu, oproti koncepcii vojny proti terorizmu, je menej kontroverzná ako vojenské zásahy. Nevedie k takej radikalizácii a taktiež koncentracii extrémistov na jednom mieste ako vojenské zásahy. Hľadá základné príčiny vzniku a taktiež hľadá dlhodobé východiska a riešenia. Neobmedzuje sa na vrchol pyramídy ale smeruje na základňu pyramídy, bez ktorej sú vodcovia bezmocní. OSN a EÚ sú dve organizácie, ktoré sa nezameriavajú apriórne na vojenské zásahy.

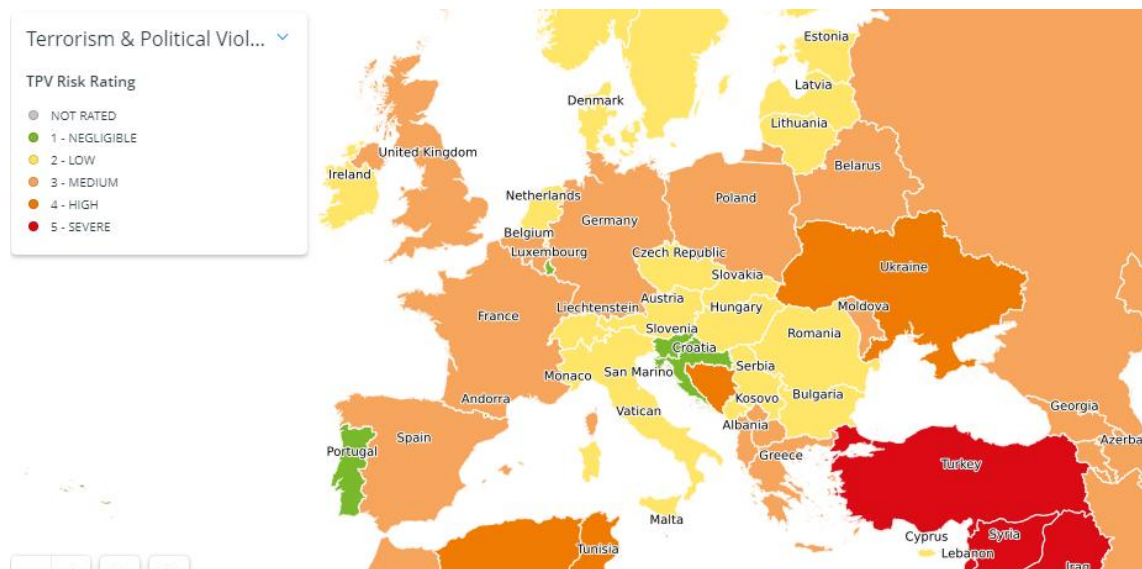
Globálna stratégia OSN v boji proti terorizmu z roku 2006 má 7 prioritných oblastí :

1. Zamedziť podmienky vedúce k rozšíreniu teroristických aktivít.
2. Odoprieť teroristom prostriedky na realizáciu ich útokov.
3. Pohroziť štátom postihmi v prípade podporovania teroristických skupín.
4. Zriadiť programy pomoci pre obeť terorizmu a ich rodiny.
5. Zamedziť hrozbe biologického terorizmu.
6. Vytvoriť regionálne organizácie v boji proti terorizmu.
7. Ochrana ľudských práv v rámci boja proti terorizmu.[21]

Hlavným rozdielom medzi terorizmom a vojnou je zloženie hlavných aktérov. V klasickej vojne sú to štáty a koalície a ich armády. Aktívnym subjektom je predovšetkým štát – prijíma zásadne rozhodnutia. Obyvateľstvo môže byť čiastočne mobilizované, ale nesie ekonomickú záťaž. V prípade teroristických útokov sa všetko od základu mení. Štát je vystavený do postavenia toho napadnutého a vydieraného. Teroristi ovplyvňujú a manipulujú s obyvateľstvom a verejnou mienkou. S úderom sa stávajú jediným aktívnym subjektom. Útočia s cieľom pritiahnúť na seba pozornosť, destabilizovať štát, vytvoriť

atmosféru strachu. Z väčšej časti sa odvolávajú na národnostné menšiny a na záujmy určitých vrstiev obyvateľstva. [22]

Teroristi sa odlišujú nielen od klasickej vojny, ale aj od gerilových zoskupení. Gerilové zoskupenia by sme mohli definovať ako jednotky pre úderné akcie, sabotáže, likvidáciu dôležitých cieľov. Poznáme dva základne rozdiely. Prvý je, že tieto zoskupenia často žijú mimo spoločnosť, na ťažko dostupných miestach, v lesoch, horách. Často dokonca majú aj svoje uniformy a tvoria jednotky podľa vojenského vzoru. Druhý rozdiel je, že gerilové zoskupenia neútočia na civilne ciele, ale na ozbrojené sily (veliteľské stanovišťa, kasárne, strategické komunikácie, sklady munície). Bojujú proti okupačným mocnostiam a často koordinujú svoje postupy s postupmi zahraničných spojencov.[22]

Obrázok 2 Mapa terorizmu v Európe[60]

2.4.2 Najväčšie teroristické útoky v Európe od roku 2016

22.marca 2016 Belgicko - Brusel

V tento deň sa uskutočnila séria teroristických útokov, ktoré si vyžiadali 35 úmrtí a viac ako 300 osôb bolo zranených. Cieľom bolo medzinárodné letisko Zaventem a stanica metra Maalbeek, ktorá sa nachádza v centre. K útoku sa prihlásila teroristická skupina Islamský štát. Na letisku došlo k dvom samovražedným výbuchom. Prvý pri predajných miestach spoločnosti American Airlines a Brussels Airlines. Druhý pri kaviarni Starbucks.

Pred útokmi bolo počuť streľbu a výkriky „Allah akbar“. Zomrelo tam 15 osôb. Letisko sa evakovalo a bolo uzavreté. V metre nastal výbuch vo vlaku. Výbuch usmrtil 20 osôb. Boli tam umiestnené ďalšie nevybuchnuté bomby, ktoré boli neskôr riadne odpálené. V tesnej blízkosti sa nachádzajú Európske inštitúcie. Polícia začala vyšetrowanie a vytypovala si možných komplicov. Začali sa robiť razie v prístahovaleckých častiach mesta. Odpálených páchateľov identifikovali ako dvoch bratov Khalid a Brahim El- Bakra, ktorí už predtým boli trestne stíhaní. Tretím páchateľom bol Naje Laachraoui zo Sýrie. Na základe toho bol vyhlásený štvrtý stupeň teroristickej hrozby. Tieto teroristické útoky odsúdili vysokí predstavitelia z celého sveta a taktiež aj najznámejšie moslimské skupiny v Európe označili útoky za barbarský čin.[57]

Obrázok 3 Miesta teroristických útokov v Bruseli [58]

14. júl 2016 Francúzsko – Nice

Približne o 22:45 do davu ľudí, oslavujúcich sviatok dobytia Bastily, vošlo nákladné auto. Ľudia sledovali ohňostroj na Promenades des Anglais. Útok zapríčinil umrtie 84 ľudí a viac ako 200 zranených. Útočníka po útoku usmrtili policajné jednotky. V tej dobe sa tam nachádzalo približne 30 000 ľudí. Atentátnik cielene narážal do ľudí na úseku cesty asi 2,5 kilometra. V aute sa nachádzali atrapy zbraní a nefunkčné granáty. Útočník sa volal Mohamed Lahouaiej Bouhlel a bol to Francúz s tuniským pôvodom. Z Tuniska odišiel v roku 2005. K činu sa prihlásil Islamský štát, čo bolo spochybňované, keďže vo vyhlásení

chýbalo jeho meno a to pôsobilo dojmom, že konal na vlastnú päsť. Prevedenie útoku zodpovedalo pokynom, ktoré dostávali bojovníci džihadistov. Kým útočníka zastrelili, tak kričal: „Allah akbar“. [59]

Obrázok 4 Mapa teroristického útoku v Nice [59]

19. decembra 2016 Nemecko- Berlín

Vo vysokej rýchlosti narazilo nákladné auto do stánkov na vianočných trhoch na Breitschedplatz v Berlíne. Zomrelo 12 ľudí a viac ako 70 bolo zranených. K útoku sa prihlásil Islamský štát s tým, že útok uskutočnil bojovník ISIS. Útočník najprv ukradol nákladné auto poľskému vodičovi, ktorého zastrelil. Nemecká polícia najprv zatkla podozrivého mladého muža z Pakistanu, neskôr ho však prepustili pre nedostatok dôkazov. Ukázalo sa, že útočníkom bol Anis Amri z Tuniska, ktorý žiadal azyl v Nemecku. Polícia vyhlásila pátranie po Anisovi Amrovi. Dňa 23.decembra bol páchatel zastrelený neďaleko Milána, kam prišiel z Francúzska z Chambréry. Talianski policajti ho vyzvali k predloženiu dokladov, on však na nich zaútočil tou istou zbraňou, ktorou zabil poľského vodiča kamiónu, jedného z nich zranil. Páchatel sa dal na útek a tak ho druhý nezranený policajt zastrelil. Objavilo sa video, v ktorom Anis Amri prisahá vernosť Abú Bakr al-Bagdádimu a podporuje ďalšie útoky v Európe, ako vendetu za bombardovanie moslimov.[61]

Obrázok 5 Miesto teroristického útoku v Berlíne [61]

2.4.3 Závažná organizovaná trestná činnosť

Jednou z najväčších hrozieb terajšieho globalizovaného sveta je organizovaný zločin, ktorý zasahuje do rôznych oblastí spoločnosti. Ťaží prednostne z nestability systémov, slabosti hospodárskych a sociálnych štruktúr daných krajín, nedokonalosti zákonov, skorumpovanosti, bezohľadnosti a etnických a náboženských rozdielov.[32]

Termín „organized crime“ má v americkej literatúre užší význam, sú v ňom predovšetkým zahrnuté vysoko štruktúrované formy zločinu – mafiánsky typ (Cosa Nostra v USA). V Európe existujú na túto problematiku rôzne názory od jednotlivých autorov.[32]

Tento autor využíva nasledujúcu definíciu „Organizovaná kriminalita je dlhodobá a plánovitá trestná činnosť páchaná hierarchicky štruktúrovanou skupinou osôb, medzi ktorými sa uskutočňuje del'ba činností orientovaná na dosiahnutie vysokého zisku alebo získanie vysokého vplyvu vo verejnom živote“.[29]

Organizovaná kriminalita je zväčša páchaná skupinou viacerých osôb. Aby sa zvýšila efektívnosť boja proti organizovanému zločinu, je potrebná medzinárodná spolupráca. Česká republika je členom Organizácie spojených národov a taktiež Európskej únie. V roku 1992

bola Hospodárskou a sociálnou radou OSN, ako jej špecializovaný orgán, založená komisia OSN pre prevenciu kriminality a trestnú justíciu, ktorá následne vytvorila základný rámec pre medzištátnu spoluprácu v oblasti potierania medzinárodného zločinu.

Prvým medzinárodným globálnym a unifikovaným dokumentom v boji proti organizovanému nadnárodnému zločinu sa stal Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu. Schválilo ho Valné zhromaždenie OSN. [33]

Jeden z prioritných cieľov Európskej únie bol boj proti organizovanému zločinu, na ktorom bolo prijatých viacero dokumentov. Jeden z dokumentov bol Akčný plán boja proti organizovanej kriminalite. Bolo tam stanovené nebezpečenstvo z prenikania organizovaného zločinu na územie a bola zdôraznená nutnosť spolupráce medzi policajnými, justičnými a colnými orgánmi. Taktiež bolo potrebné vytvorenie legislatívnych opatrení na úrovni EÚ a jednotnej definície organizovaného zločinu. [31]

2.4.4 Kyberterorizmus

Bezpečnostné prostredie prebieha stálymi zmenami a to prinieslo nárast informačných technológií a vytvorenie kybernetického prostredia. Je to základ modernej komunikácie. Pri neustálom navyšovaní využívania technológií vo virtuálnom prostredí vzniká aj bezpečnostné riziko. Vo svetovom meradle pôsobí oveľa viac aktérov ako kedykoľvek predtým. Ide o vzájomnú prepojenosť domácej a zahraničnej politiky, vojny a mieru, civilných a vojenských záležitostí. V porovnaní s minulosťou sa zvýšil výskyt asymetrických a hybridných hrozieb. Aktuálna bezpečnostná situácia je priamo ovplyvniteľná nárastom týchto hrozieb. Užívatelia internetu pribúdajú a s tým rastú aj iniciatívy, ktoré požadujú po štáte zapojenie pri správe kybernetického priestoru. Spravovanie internetu sa týka predovšetkým zákazu hrania on-line hazardných hier, obmedzenie k rôznemu materiálu, či cenzurovanie politického obsahu.[38]

Kybernetický priestor nie je priestor v doslovnom zmysle slova. Je virtuálny, nemá hranice. Kyberterorizmus je postupné zblížovanie terorizmu a kyberpriestoru. Chápeme ho ako nezákonný útok, alebo útok proti počítačom, sieťam informáciám, za účelom vystrašiť, alebo prinútiť vládu, alebo obyvateľstvo k podpore politických alebo sociálnych cieľov. Za akt kyberterorizmu považujeme útok na kritickú infraštruktúru. Dôležitý sprievodný jav, ktorý sprevádza takéto aktivity, je psychologický aspekt

napadnutia hocijakým spôsobom. Môže to vyvolať takú mieru strachu, ktorý môže viesť k ekonomickým, fyzickým alebo iným škodám. Kyberterorizmus je špecifický typ trestnej činnosti, ktorá predstavuje mimoriadne nebezpečenstvo. Túto skutočnosť umocňuje aj zvýšené používanie informačných technológií a taktiež uchovávanie údajov. Je o zneužívaní telekomunikačnej a výpočtovej techniky, zahrňujúcu aj internet ako prostriedok ku spáchaniu teroristického útoku. [38]

Kyberterorizmus môže byť namierený proti počítačom, hardvéru, softvéru, dátam, a pod., alebo v nej počítač vystupuje ako nástroj, prostredníctvom ktorého je trestný čin páchaný. [34]

Pod pojmom počítačová kriminalita rozumieme využívanie informačných technológií, zväčša počítačov k uskutočňovaniu trestnej činnosti. Európska únia a príslušné výbory sa dohodli na definícii, podľa ktorej to je nelegálne, nemorálne a neoprávnené konanie, ktoré zneužíva alebo mení údaje, získane prostredníctvom výpočtovej techniky. [40]

2.4.5 Migračná kríza

Ľudia odjakživa využívali akékoľvek prostriedky, ktoré smerovali k lepšiemu životu. Taktiež sa presúvali aj na iné miesta, kvôli lepším podmienkam. Nie je to výnimkou ani v dnešnej dobe, že ľudia hľadajú cesty k lepšiemu životu. Proces migrácie nevzniká iba kvôli zlým sociálnym a ekonomickým podmienkam v krajine. Dôvodov na migráciu môže byť veľa. Či už sú to vojenské, občianske nepokoje, radikálne náboženské hnutia, taktiež aj politické dôvody, najmä v krajinách, kde je diktátorská forma vlády.

Migranti často prichádzajú z krajín tretieho sveta, kde často nie sú životné podmienky postačujúce ani len pre základný život. Títo migranti prichádzajú do Európy, aby prežili a začali nový život. Prichádzajú za prácou, štúdiom. Európska únia im bola otvorená natoľko, že už sa presiahli kapacity, ktoré bola schopná prijať. Veľkým problémom je, že títo ľudia prichádzajú s vlastnou, veľmi silnou identitou, ktorej sa samozrejme nechcú vzdať a nechcú prijať tú európsku. [41]

V minulosti prichádzali do Európy zarábať zväčša muži s tým, že sa vrátia domov. Neskôr si uvedomili, že Európa je vhodná krajina, kde môžu žiť pokojne a mať náboženskú slobodu. V súčasnosti prichádzajú nielen muži, ale aj ženy a celé rodiny. Prekračujú

schengenské hranice. Predovšetkým Nemecko bolo ich cieľom, keďže im ponúkalo rôzne výhody. Nikto asi neočakával také veľké množstvo ľudí, hľadajúcich nový domov.

V roku 2015 podľa čísiel UHNCR prišlo viac ako milión žiadateľov a medzinárodnú ochranu. Pre porovnanie v roku 2014 to bolo 214 054 osôb. Jednotlivé krajiny prijímajú migrantov veľmi nerovnomerne. Nemecko, Švédsko, Taliansko, Grécko, sú preťažené zatiaľ čo Slovensko a ČR prijímajú len minimálne počty. Najvhodnejšie by bolo situáciu riešiť komplexne a to teda, aby títo ľudia nemuseli utekať zo svojej krajiny. Nelegálny vstup do krajiny nie je klasifikovaný ako zločin, ale správny priestupok podľa zákona o pobyte cudzincov na území Českej republiky. Dohovor o právnom postavení utečencov (Ženevská konvencia) je základný dokument, upravujúci práva a povinnosti žiadateľov o azyl. V tomto dokumente sa garantuje všetkým žiadateľom, že môžu požiadať o medzinárodnú ochranu a prejsť azylovým riadením, v ktorom sa zisťuje či majú nárok alebo nie. Sú v ňom definované práva a povinnosti voči hostiteľskej krajine. [54]

Začali sa stanovovať kvóty prerozdelenia migrantov. Veľa krajín tieto kvóty prijalo, ale Česká republika a krajiny Vyšehradskej štvorky ich odmietli prijať. Európska komisia posla Česko, Poľsko a Maďarsko na súd Únie kvôli ich odmietaniu programu prerozdeľovania žiadateľov o azyl podľa kvót. [42]

2.5 Najdôležitejšie konflikty 21.storočia a vznik Islamského štátu

2.5.1 Operácia Trvalá sloboda 2001 (Enduring Freedom)

Tento rok to bude 17 rokov od začiatku globálnej vojny proti terorizmu. Začalo sa to inváziou do Afganistanu v roku 2001 ako odvetná akcia za teroristické útoky, ktoré boli uskutočnené dňa 11.09.2001 na Svetové obchodné centrum v New Yorku a na Pentagon. Afganistan bol baštou Al- Káidy, vedenej saudskoarabským občanom Usama bin-Ládinom a súčasne v krajine vládlo paštúnsko-nacionalistické hnutie Taliban. V rámci solidarity celý svet označil túto vojnu za spravodlivú a v decembri 2001 bola Radou Bezpečnosti OSN schválená rezolúcia, ktorá zriadila Medzinárodnú jednotku pre podporu bezpečnosti (ISAF) v Afganistane. V roku 2002 bol vytvorený zbor zo silou 16,5 tisíc vojakov zo 17 krajín, v ktorom malo NATO rozhodujúce postavenie. V rámci operácie Trvalá sloboda však boli protiteroristické akcie schválené aj na Filipínach, Africkom rohu a trans Sahare.[48]

Afganistan je rozľahlá, odľahlá, hornatá a ťažko dostupná krajina.. Krajina je zbedačená od predchádzajúcich vojen a tiež aj sovietskou okupáciou z 80. rokov 20 storočia. Milión zabitých, státisíce zranených, zničená ekonomika a infraštruktúra, to je pustošivá bilancia, ktorú spôsobila táto okupácia. Už vtedy sa vytvorili vzorce politického a vojenského chovania. Silný vplyv susedného Pakistanu, ktorý poskytoval veľkú hospodársku a humanitárnu pomoc. Saudská Arábia taktiež poskytovala finančnú pomoc a sústredovala tam peňažné toky z celého islamského sveta. [22]

Al-Káida predstavovala sieť globálneho terorizmu. Afganistan si vytypovala ako krajinu pre svoju činnosť. Spolupracovala s Talibanom a tak zosnovala údery na USA. Peniazmi a taktiež zbraňami pomohla Talibanu k tomu, aby ovláda územie štátu, vrátane obchodov s omamnými látkami. Bin- Ládin získal základňu pre svoju vojnu proti Západu. Napadnuté boli Spojené štáty Americké, na ich stranu sa postavili nielen všetci spojenci, ale aj väčšina krajín sveta, vrátane Ruska a Číny. USA museli odpovedať, ale hľadanie odpovede bolo bezprecedentné a veľmi zložité. Odpoveď bola nevyhnutná, pretože globálny terorizmus sa stal najväčšou a najnaliehavejšou celosvetovou hrozbou. [22]

Názorová jednota a medzinárodný konsenzus - v takejto atmosfére začína vojna v Afganistane. Aliancia do decembra 2001 dobyla jaskynný komplex Tora Bora, kde sa mal ukrývať Usama bin-Ládin, ktorý však utiekol sieťou tunelov do Pakistanu, kde ho 2.5.2011 zastrelili elitné jednotky Navy Seals. Intervencia v Afganistane sa stala pilotnou akciou vojny proti terorizmu a taktiež výstrahou pre všetky krajiny, ktoré podporujú terorizmus. [48]

Afganistan ako štát USA nenapadol, ale dovolil, aby jeho územie bolo využité ako základňa pre operácie al-Káidy. Boli tam výcvikové tábory a územie sa premenilo na svätyňu medzinárodného terorizmu. Takže odpoveď nebola za priamu zodpovednosť, ale za to, čo dovolili sieti al-Káida. Ich odpoveď bola kombinácia leteckých úderov a akcií špeciálnych síl a na nich nadväzujúca činnosť Severnej aliancie. Spojenecká sila nenasadila pozemné vojsko, ale využili údery zo vzduchu a vzali na seba riziko vedľajších škôd. Útoky zo vzduchu ochromili vojenské štruktúry al-Káidy. V nadväznosti na to mohli špeciálne komandá zistiť úkryty vodcov a zahnať ich do obmedzeného priestoru, obklúčiť ich a zničiť. Afganské bojisko bolo veľmi odľahlé od amerických leteckých základni,

preto sa vyhodnocoval prínos jednotlivých typov lietadiel. Ako najmenej nákladné a napriek tomu presné sa ukázali bombardér B-1, bombardér B-52. [22]

Hlavným prínosom operácie sa stalo skoncovanie zo stavom, kedy teroristi ovládali jeden štát a spravili si z nich rukojemníkov vo vlastnej krajine. Afganistan prestal byť hrozbou a tým sa znížila nebezpečnosť medzinárodného terorizmu. Hrozba globálneho terorizmu ani z ďaleka nezankla. Táto operácia sa stala prínosom aj z vojenského hľadiska. Ukázali sa spôsoby vedenia boja, ktoré by sa mohli vo väčšom, alebo menšom rozmere použiť v podobnej situácii aj v budúcnosti. [22]

2.5.2 Operácia Iracká Sloboda 2003 (Iraqi Freedom)

Štvrtok 20.03.2003 zaútočili vojská Spojených štátov amerických a Veľkej Británie pod vedením amerického armádneho generála Tommyho Franksa, ktorý takisto velil vojenskej invázii do Afganistanu na Irak a rozpútali tým vojnu. Stalo sa tak o 03:35 nášho času. Vojnu v Iraku pripravovali už dlhší čas. Hlavným dôvodom, bola informácia CIA o tom, že diktátor Saddám Husajn vlastní zbrane hromadného ničenia aj napriek Zmluve o zákaze umiestňovania jadrových a iných zbraní hromadného ničenia na dne oceánov, morí a v jeho podzemí. Ďalším dôvodom bolo údajné napojenie Saddáma Husajna na bin-Ládinovu al-Káidu. Tretím dôvodom bolo zvrhnutie Sadámma Husajna, ktorý masakroval vlastných ľudí. Nepodarilo sa dokázať, že Saddám Husajn mal zbrane hromadného ničenia, ani sa nepreukázali styky s bin-Ládinovou al-Káidou. Pred americkým národom sa vojna ospravedlňovala sofistickou propagandou, ktorá predstavovala víziu novej zahraničnej politiky. Pred oficiálnym začiatkom vzlietli z americkej základne v Katare bojové stíhačky, ktoré mali za cieľ prezidentský komplex v Bagdade. Aj keď mali podrobné informácie od CIA o tom, kde sa Saddám Husajn nachádza, podarilo sa mu tento útok prežiť. Dňa 01.05.2003 prezident spolu s koalíciou ochotných, vyhlasuje ukončenie hlavných bojov. [55]

Mimoriadne dôležitú úlohu zohrávala disymetria v oblasti morálnej a psychologickej. Na jednej strane americká armáda, ktorá bola silne motivovaná a špičkovy vyzbrojená a na druhej strane demoralizovaná, biedne vybavená armáda, ktorá nechcela obetovať životy za nenávideného diktátora. [22]

S odstupom času môžeme povedať, že vo vojne sa minulo 800 miliárd dolárov, o život prišlo takmer 4500 amerických vojakov a bolo zabitých údajne viac ako 116000 irackých civilistov. [55]

Vojna v Iraku nemala mandát Rady bezpečnosti OSN. Proti zásahu boli tri z piatich stálych členov, taktiež v Rade NATO nebol jednotný názor. Proti boli Francúzsko, Belgicko, Luxembursko. Rozhodnutie o vojenskej operácii bez mandátu vnieslo vážny rozkol aj do samotnej aliancie. Celá vojna bola aj proti základným ľudským právam, kedy Američania pripravili Iračanov o ich domovy, životy a slobodu. [55]

Pozitívom tejto operácie bol zvrhnutie Saddamovej diktatúry, čo bolo prínosné pre Irak, ale taktiež aj pre medzinárodnú bezpečnosť. Cena, ktorú Irak musel zaplatiť za slobodu, bola možno neprimerane vysoká.

2.5.3 Islamský štát

Počiatok by sme mohli datovať k roku 2002 a k vodcovi Abu Musab al-Zarqawi a jeho organizácií al-Káida v Iraku. Táto organizácia sa odštiepila od tej pôvodnej al-Káidy. Na Islamský štát v Iraku sa premenovala v roku 2006. Po pripojení sa k rebélií proti sýrskemu prezidentovi Bašarovi al-Asadovi v roku 2013 si zmenila meno na Islamský štát v Iraku a Leante (ISIL), respektíve Islamský štát v Iraku a Sýrii (ISIS). Islamský štát je najdisciplinovanejšia a dobre organizovaná džihadistická skupina, v ktorej je veľa bojovníkov zo zahraničia. Cieľom je vyvolávať strach, nenávisť a touto taktikou sa udržiavať pri moci. Bol vytvorený preto, aby presadzoval islamské zákony. Ich cieľom je zabiť každého, kto s nimi nesúhlasí, nech to stojí čokoľvek. Známi sú aj popravy, ktoré medializovali. Islamský štát zaviedol na dobytých územiach zákon šaria, ktorý núti moslimské ženy, aby si zakrývali tvár a hlavu, zakázali kaderníctva, holenie si brady, nemohli fajčiť tabak ani šišu, ani hrať kartové hry, ženy nemohli opustiť svoj domov bez mužského sprievodu. Všetci sa museli povinne modliť v mešite. Ich zakladateľ patril k salafistom, ktorí považujú západnú demokraciu za nezlučiteľnú s islamom, ale aj za hlavného znečisťovateľa arabskej civilizácie. [50]

Islamský štát, ako ho poznáme dnes, vznikol ku koncu roku 2011, kedy americké vojenské jednotky opustili Irak. Premiérom v Iraku bol Nouri al-Maliki, ktorý bol podporovaný Spojenými štátmi americkými. Prezident Barack Obama si bol istý, že novou vládou dosiahne aj demokratické zriadenie krajiny. Premiér Sýrie síce nastolil novú vládu, tá však rozhodne nebola demokratická, ale plná utláčania sunnitskej majority, čo viedlo k povstaniam, z ktorých povstal ešte nebezpečnejší Islamský štát a nakoniec nastala občianska vojna. Pre Abu Bakr al-Bagdádího bola občianska vojna darom. Nastalo zrútenie Sýrskeho štátu a otvorili sa priestor medzi dvoma krajinami. ISIS sa stal najsilnejšou frakciou, ktorej sa podarilo behom roka ovládať celé územie. Stúpencom ISIS sa relatívne ľahko darilo presvedčať ostatných sunnitov, aby sa k nim pridali. ISIS naberal na sile. Premiér Sýrie žiadal od USA vojenskú pomoc, tí však nepovažovali útoky vo Fallúdži a v Anbare za presvedčujúce, aby tam poslali pomoc. Keď sa ISIS približovali do Kurdilu, hlavného mesta Kurdistanu USA, začala s leteckými útokmi. Dôvodom však bolo aj to, že USA tam mala podniky. Táto pomoc však nestačila a ISIS sa presúval ďalej k Tureckým hraniciam. Turecká armáda však nezakročila a odmietla sa zúčastniť bojov dovtedy, dokedy sa nebudú boje odohrávať na ich území.[49]

Táto militantná skupina je považovaná za najbohatšiu na svete. Na začiatku bola sponzorovaná na základe pomoci bohatými súkromnými darmi a islamských charitatívnych organizácií na Strednom východe, ktorí sa pokúšali vyhnúť sýrskeho prezidenta Asada. Skupina momentálne do veľkej miery funguje na základe samofinancovania. Často krát niekoho uniesli a utŕžili peniaze na výkupnom alebo vydierali veľké množstvo ľudí, ktorí žili v oblastiach úplne alebo čiastočne kontrolovaných IS. Taktiež okrádali, rabovali a z toho im plynul zisk. Náboženské menšiny boli nútené platiť zvláštne dane. Členovia IS sa hlásia k extrémnemu výkladu sunnitského islamu a sami sa považujú za tých jediných pravých veriacich. Takže pre nich je zvyšok sveta neveriaci, snažiaci sa zničiť islam. Veľakrát tým vlastne aj zdôvodňujú útoky proti iným moslimom. Často využívajú na zneškodnenie nepriateľov sťatie hlavy, ukrižovanie alebo masové vraždy. Obhajujú svoje krutosti, ktoré uskutočňujú citovaním z Koránu. Aj ostatní moslimovia ich za to odsudzujú.[68]

3 CIEĽ PRÁCE A HYPOTÉZY

Cieľ 1– Zistiť, či je Česká republika bezpečná krajina a či je dostatočne chránená pred teroristickými útokmi a kyberterorizmom.

Cieľ 2– Zistiť, ako vnímajú respondenti bezpečnosť v Českej republike.

Cieľ 3– Zistiť, či má migračná kríza vplyv na zvýšenú hrozbu teroristických útokov.

Cieľ 4– Zhodnotiť, či je Česká republika pripravená na hrozbu terorizmu a kyberterorizmu a navrhnúť vhodné opatrenia na zlepšenia stavu bezpečnosti Českej republiky.

Hypotéza1– Predpokladáme, že Česká republika nie je bezpečná krajina a nie je dostatočne chránená pre terorizmom a kyberterorizmom.

Hypotéza2– Predpokladáme, že respondenti sa cítia bezpečne v Českej republike.

Hypotéza3– Predpokladáme, že migračná kríza má vplyv na zvýšenú hrozbu teroristických útokov.

4 METODIKA

V teoretickej časti práce boli využité tieto metódy:

Literárna metóda

Táto metóda bola základnou metódou v úvodnej etape výskumu, pri formulovaní problému a štúdiu prameňov. Pred začatím samotného výskumu bolo veľmi dôležité štúdium literárnych prameňov. Hlavnými cieľmi literárnej metódy bolo získanie prehľadu v skúmanej oblasti a vytvorenie pojmového rámca a teoretického modelu skúmanej problematiky.

Analýza dokumentov

Analýza dokumentov patrí do skupiny experimentálnych metód, pri ktorých sa fakty získavajú z objektívnych situácií. Hlavnou aktivitou v tejto etape výskumu bol systematický výber a analýza dostupnej literatúry. Primárny zdroj informácií tvorili výlučne odborné a vedecké publikácie, predovšetkým články, knihy, monografie. Pre potrebu spracovania praktickej časti diplomovej práce bola zvolené obecné vedné metódy výskumu. Konkrétne dotazník, SWOT analýza a komparácia.

V praktickej časti boli využité tieto metódy:

Dotazník

Dotazník je jedna z techník zberu dát v sociálnom výskume. Najprv sú pripravené vhodné otázky a potom sú spracované do podoby dokumentu, ktorý je distribuovaný vhodne vybraným respondentom, v našom prípade laickej verejnosti a jej pohľadu na bezpečnosť.

Dotazník bol distribuovaný v elektronickej forme. Vytvorili sme dotazník, v ktorom boli otázky, ktoré sa zaoberajú vnímaním ľudí k téme terorizmu a migrácie. Respondenti boli náhodného výberu, bez rozdielu pohlavia, veku a vzdelania. Sme toho názoru, že tento problém sa týka každého bez rozdielu. Otázky boli tvorené tak, aby boli zrozumiteľné, konkrétne, s možnosťou voľby. Nášho dotazníkového šetrenia sa zúčastnilo 153 účastníkov.

SWOT analýza

SWOT analýza je univerzálna analytická metóda, ktorá je zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov, ktoré ovplyvňujú úspešnosť určitého procesu. V našom prípade bola analýza aplikovaná na problematiku súčasného stavu terorizmu a kyberterorizmu v ČR. Používa sa predovšetkým ako situačná analýza v procese strategického riadenia.

Pomocou SWOT analýzy budú identifikované kľúčové stránky súčasného stavu.

SWOT analýza zahrňuje:

- Silné stránky,
- slabé stránky,
- príležitosti,
- hrozby.

Komparácia

Komparácia je vedecká metóda, ktorej základom je porovnávanie, vyhľadávanie objektov alebo javov, ktoré majú spoločnú črtu alebo črty. Je to zisťovanie zhodných alebo rozdielnych vlastností, pozorovaných entít. Cieľom bude porovnanie Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky 2017 a Bezpečnostnej stratégie Českej republiky 2015. Budeme porovnávať bezpečnostné záujmy, bezpečnostné prostredie a bezpečnostnú politiku, ktorou sa tieto dokumenty zaoberajú.

5 VÝSLEDKY

Pred začiatkom spracovávanía tejto diplomovej práce sme si stanovili ciele, ktoré vyplývajú z teoretickej a analytickej časti. V tejto časti práce sa venujeme prezentácií výsledkov z dotazníkového šetrenia, taktiež spracovanej SWOT analýze aplikovanej na terorizmus a kyberterorizmus, tiež aj porovnanie bezpečnostných stratégií Českej a Slovenskej republiky a taktiež vplyvom migračnej krízy na zvýšenú hrozbu teroristického útoku.

5.1 Výsledky dotazníkového šetrenia z pohľadu laickej verejnosti

V nasledujúcich tabuľkách a grafoch budeme prezentovať výsledky z dotazníkového šetrenia, ktoré sme sa rozhodli zrealizovať a zakomponovať do obsahu našej práce. Šetrenie bolo využité na základe potrebnosti znalosti názoru laickej verejnosti ohľadne danej problematiky. V prvých troch dotazoch, sme zisťovali identifikačné údaje respondentov (pohlavie, vek, vzdelanie). Tie sme spracovali do tabuliek. V nasledujúcich trinástich otázkach sme sa pýtali konkrétne otázky na danú problematiku. V spracovanom grafickom znázornení je uvedený počet odpovedí číslom aj percentuálne, a taktiež jednotlivé preddefinované odpovede.

Identifikačné údaje

Prieskumu sa zúčastnilo 153 respondentov, z toho 82 žien a 71 mužov.

Tabuľka 1 Prieskumný súbor z hľadiska pohlavia.

Pohlavie	Počet	%
Muži	71	46,41%
Ženy	82	53,59%

Skupinu respondentov tvorili väčšiu časť z hľadiska pohlavia ženy 82 (53,59%) a v tej istej vzorke respondentov tvorilo mužské pohlavie 71 (46,41 %).

Tabuľka 2 Prieskumný súbor z hľadiska veku.

Vek	Počet	%
0-25	73	47,71%
26-35	35	22,87%
36-50	26	16,99%
51 a viac	19	12,41%

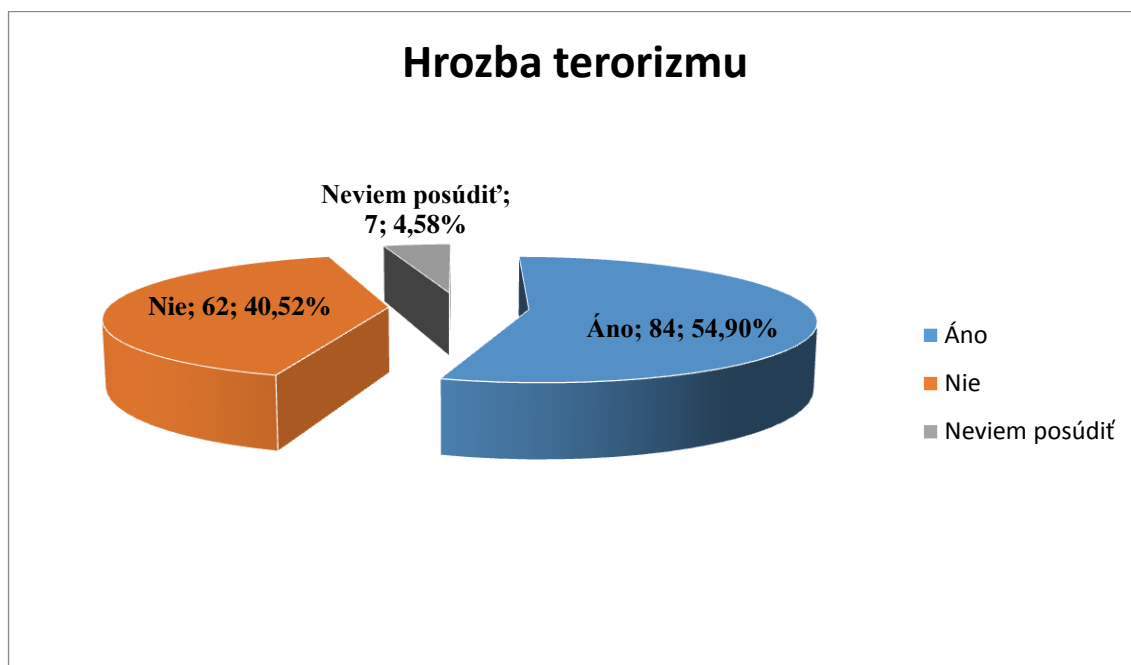
Z hľadiska veku sme respondentov rozdelili do štyroch skupín. Najväčšiu skupinu tvorili respondenti vo vekovej kategórii do 25 rokov 73 (47,71%).

Tabuľka 3 Prieskumný súbor z hľadiska vzdelania.

Vzdelanie	Počet	%
Základné	3	1,96%
Stredoškolské	80	52,28%
Vysokoškolské I. stupňa	52	33,98%
Vysokoškolské II. a III. st.	18	11,76%

Respondentov sme podľa vzdelania zatriedili do štyroch skupín. V jednotlivých skupinách sú respondenti so základným vzdelaním 3 (1,96%), so stredoškolským vzdelaním 80 (52,28%), s vysokoškolským I. stupňa 52 (33,98%) a vysokoškolským II. a III. stupňa 18 (11,76%).

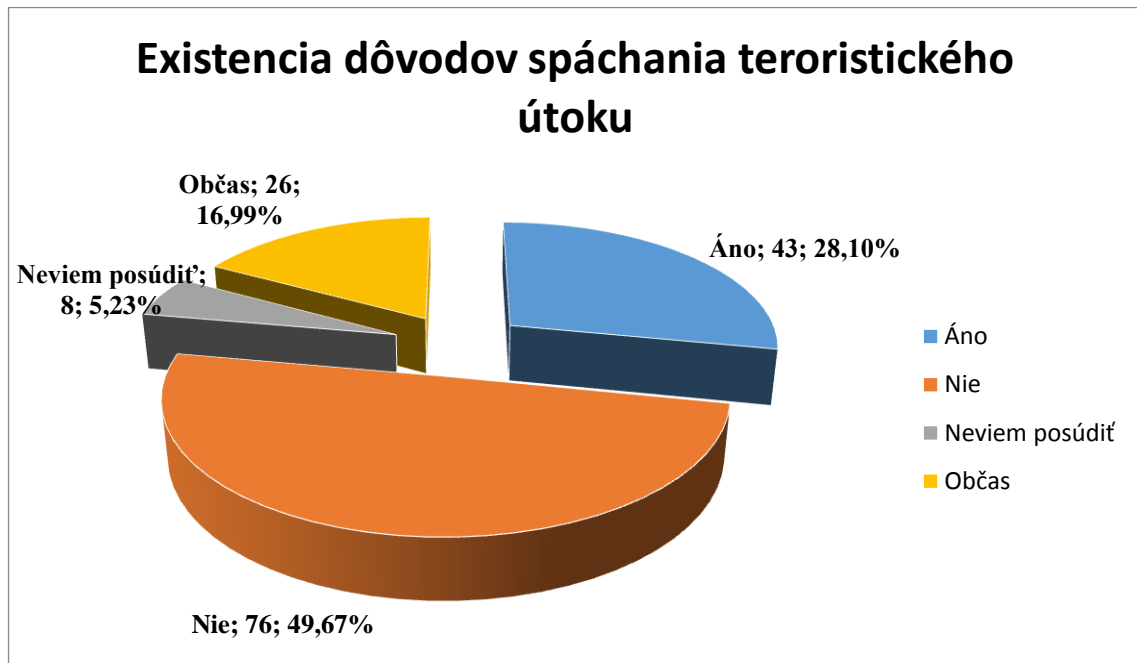
Otázka č. 1 Vnímate, že je Česká republika ohrožená teroristickými útokmi?

Obrázok 6 Vnímanie potenciálnych hrozieb teroristických útokov v ČR.

Z celkového počtu 153 (100%) respondentov odpovedalo „áno“ 84 (54,90%), „nie“ 62 (40,52%) a odpoveďou „neviem posúdiť“ odpovedalo 7 (4,58%) respondentov. Z odpovedí nám vyplýva, že obyvatelia ČR cítia riziko teroristických útokov vo svojej krajine.

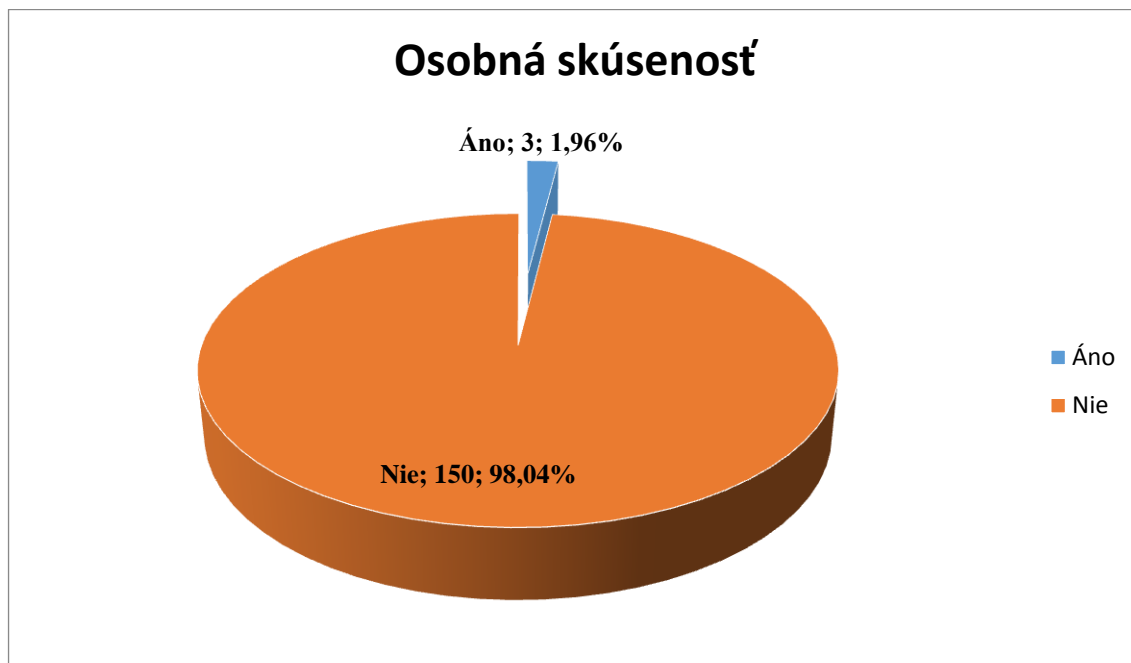
Otázka č.2 Myslíte si, že teroristi majú dôvod uskutočňovať teroristické útoky?

Obrázok 7 Vnímanie existencie dôvodov k spáchaniu teroristických útokov

Najčastejšia odpoveď bola „nie“ 76 (49,67%) respondentov, čo tvorí takmer polovicu odpovedí. Zo 153 opýtaných respondentov nám 43 (28,10%) odpovedalo, že si myslia, že majú dôvod k spáchaniu teroristického útoku. Túto informáciu nevedelo posúdiť 8 (5,23%) respondentov. Odpoveďou „občas“ na to majú dôvody odpovedalo 26 (16,99%) respondentov. Z našich výsledkov vyplýva, že väčšia časť respondentov sa domnieva, že teroristi nemajú k svojim útokom dôvody.

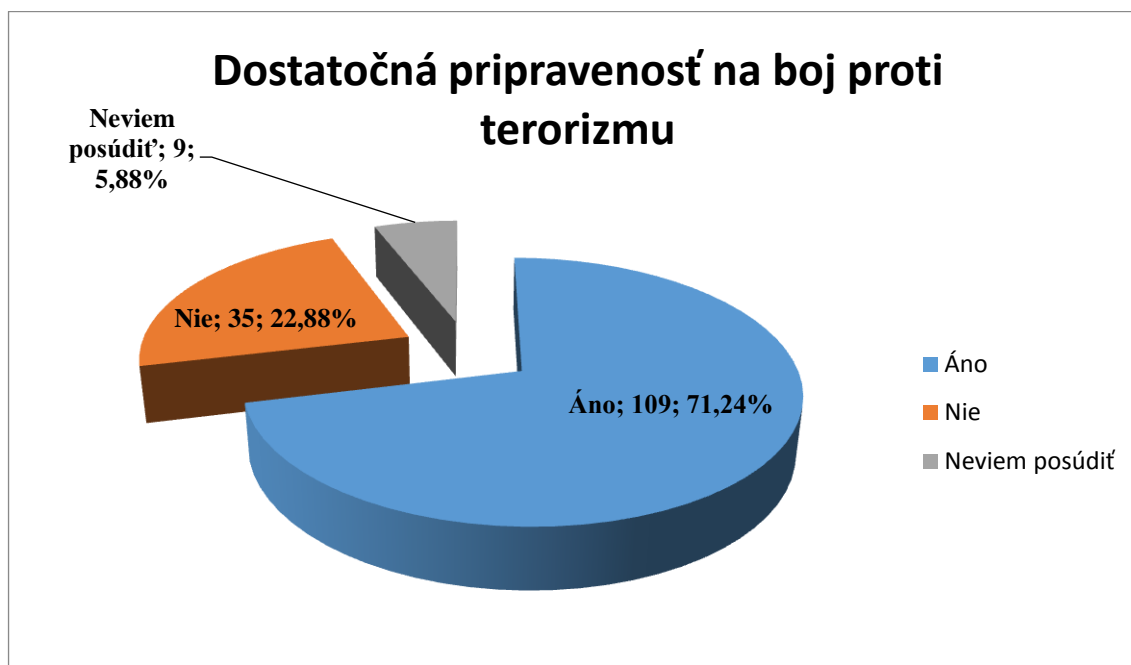
Otázka č.3 Máte osobnú skúsenosť s terorizmom?

Obrázok 8 Osobná skúsenosť s teroristickým útokom.

Zo 153 (100%) respondentov odpovedalo 150 (98,04%) dotazovaných, že nemali osobnú skúsenosť z terorizmom. 3 (1,96%) respondentov odpovedalo, že túto skúsenosť majú.

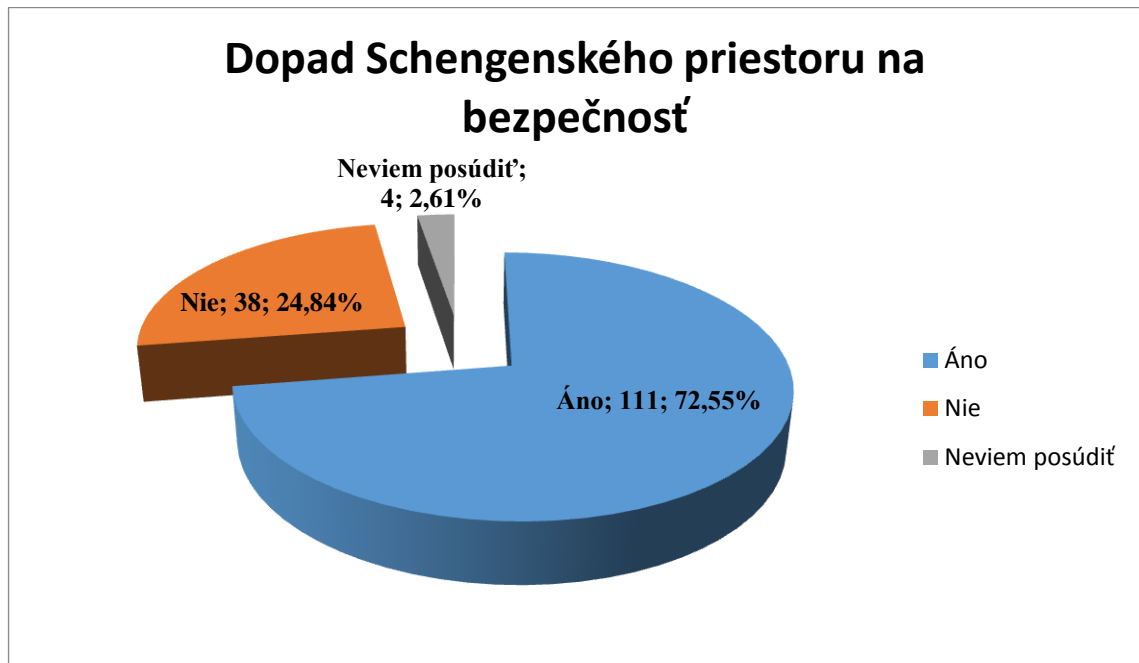
Otázka č.4 Myslíte si, že je Česká republika dostatočně připravená na boj proti terorizmu?

Obrázok 9 Ukazovateľ informovanosti občanov o dostatočnej pripravenosti Českej republiky na boj proti terorizmu

V tejto otázke sme zistovali, či si myslia, že je Česká republika dostatočne pripravená na boj proti terorizmu. Zistili sme, že 109 (71,24%) respondentov si myslí, že ČR je dostatočne pripravená na takýto boj. Na strane druhej 35 (22,88%) si nemyslí, že je ČR dostatočne pripravená na boj proti terorizmu a 9 respondentov (5,88%) to nevedelo posúdiť.

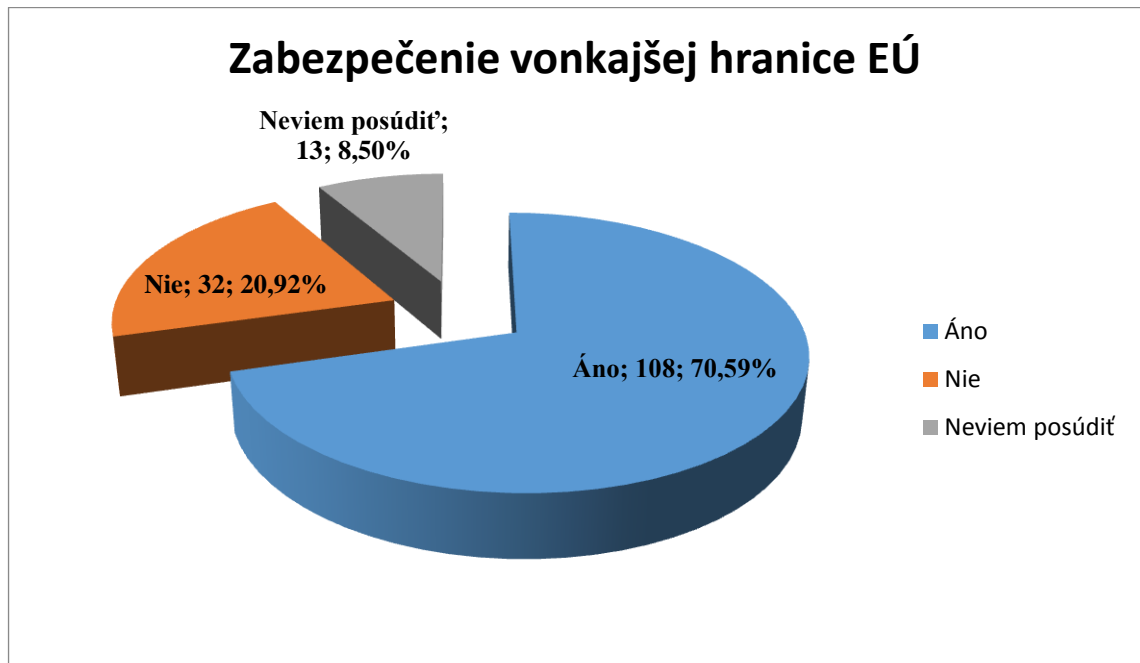
Otázka č.5 Myslite si, že Schengenský priestor má dopad na bezpečnosť vo Vašej krajine?

Obrázok 10 Názor, či má Schengenský priestor dopad na bezpečnosť v krajine

V tejto otázke sme zisťovali názor, či má Schengenský priestor dopad na bezpečnosť Českej republiky. Najčastejšia odpoveď bol „áno“, kde odpovedalo 111 (72,55%) respondentov, že má vplyv na bezpečnosť v krajine, ale 38 (28,84%) respondentov si nemyslí, že má dopad na bezpečnosť a 4 (2,61%) respondentov nevedelo posúdiť daný problém.

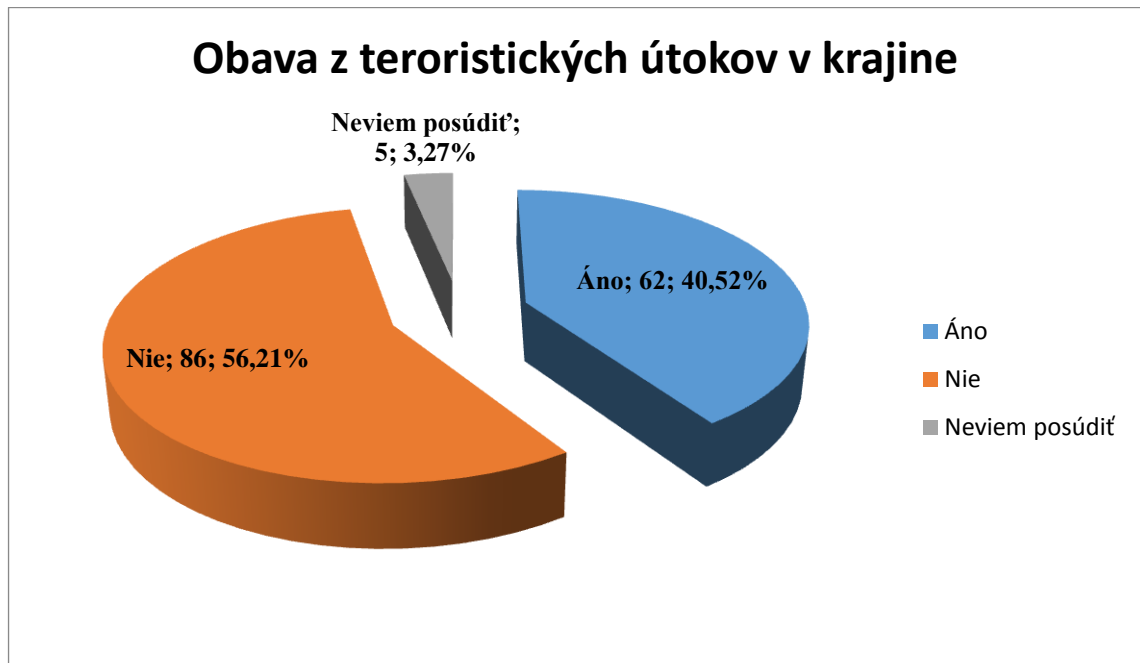
Otázka č.6 Myslíte si, že sú dostatočne zabezpečené vonkajšie hranice Európskej únie?

Obrázok 11 Názor, či sú dostatočne zabezpečené vonkajšie hranice EÚ

Vyššie uvedené výsledky ukazujú, že 108 (70,59%) respondentov si myslí, že vonkajšie hranice EÚ sú dostatočne zabezpečené. Ďalších 32 (20,92%) odpovedajúcich si nemyslí, že sú hranice zabezpečené dostatočne. Otázku nevedelo posúdiť 13 (8,50%) respondentov.

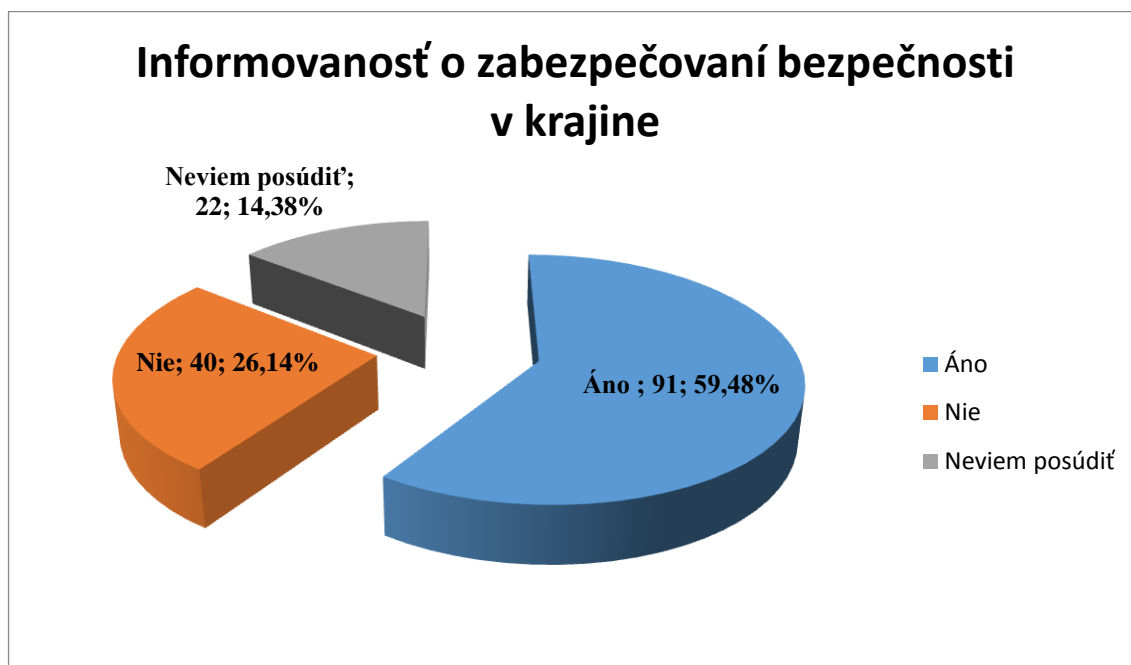
Otázka č.7 Máte strach z teroristických útokov vo Vašej krajine?

Obrázok 12 Ukazovateľ strachu z teroristických útokov v krajine

Táto otázka svojimi výsledkami ukazuje, že väčšina respondentov 86 (56,21%) nemá strach z teroristických útokov vo svojej krajine. Ďalších 62 (40,52%) respondentov túto obavu pociťuje a ostatní 5 (3,27%) respondentov nevedelo posúdiť otázku.

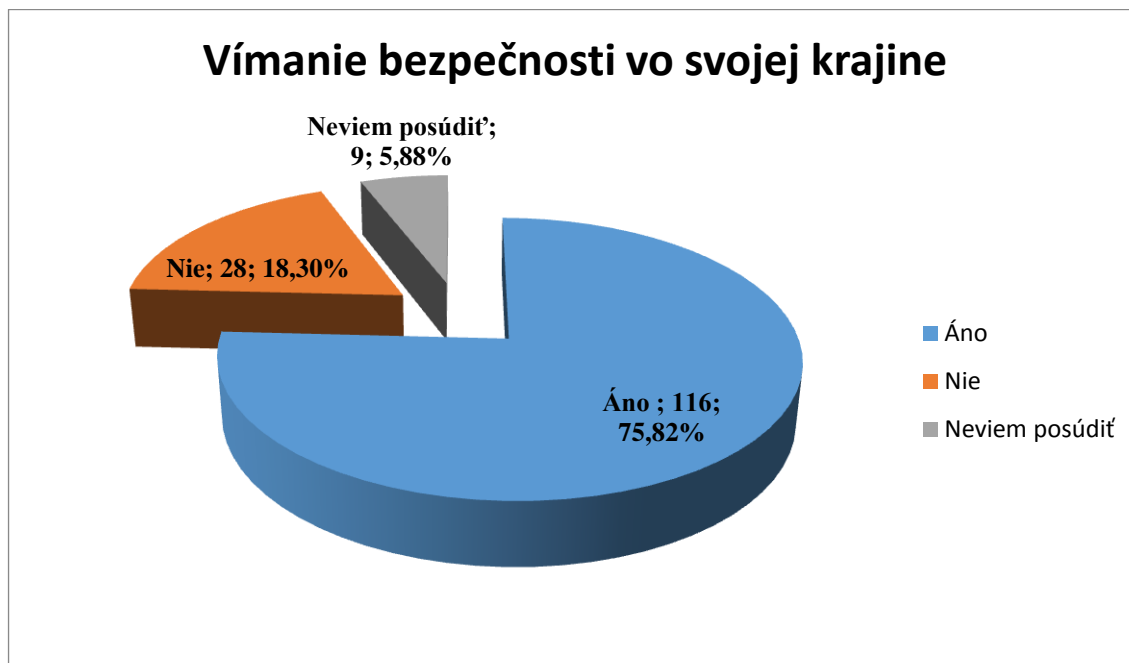
Otázka č.8 Máte informácie o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike?

Obrázok 13 Informovanosť o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike

Z vyššie uvedeného vyplýva, že viac ako polovica respondentov 91 (59,48%) si myslí, že je informovaná o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike. Ďalších 40 (26,14%) respondentov nepovažuje svoje informácie za dostatočné. Otázku nevedelo posúdiť 22 (26,14%) respondentov

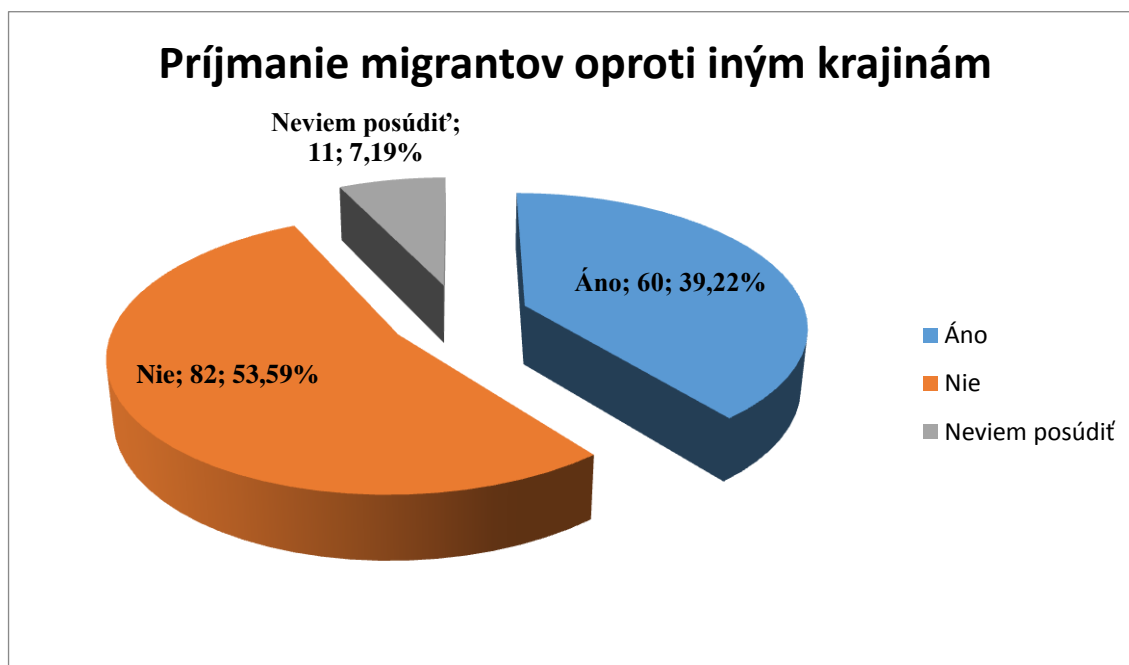
Otázka č.9 Cítite sa bezpečne vo svojej krajine?

Obrázok 14 Informovanosť o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike

V tejto otázke nás zaujímalo, ako vnímajú bezpečnosť vo svojej krajine – Českej republike. Z celkového počtu 153 (100%) respondentov kladne odpovedalo 116 (75,82%) respondentov. Ďalších 28 (18,30) respondentov udalo, že sa necítia bezpečne vo svojej krajine. Túto otázku nevedelo posúdiť 9 (5,88%) respondentov.

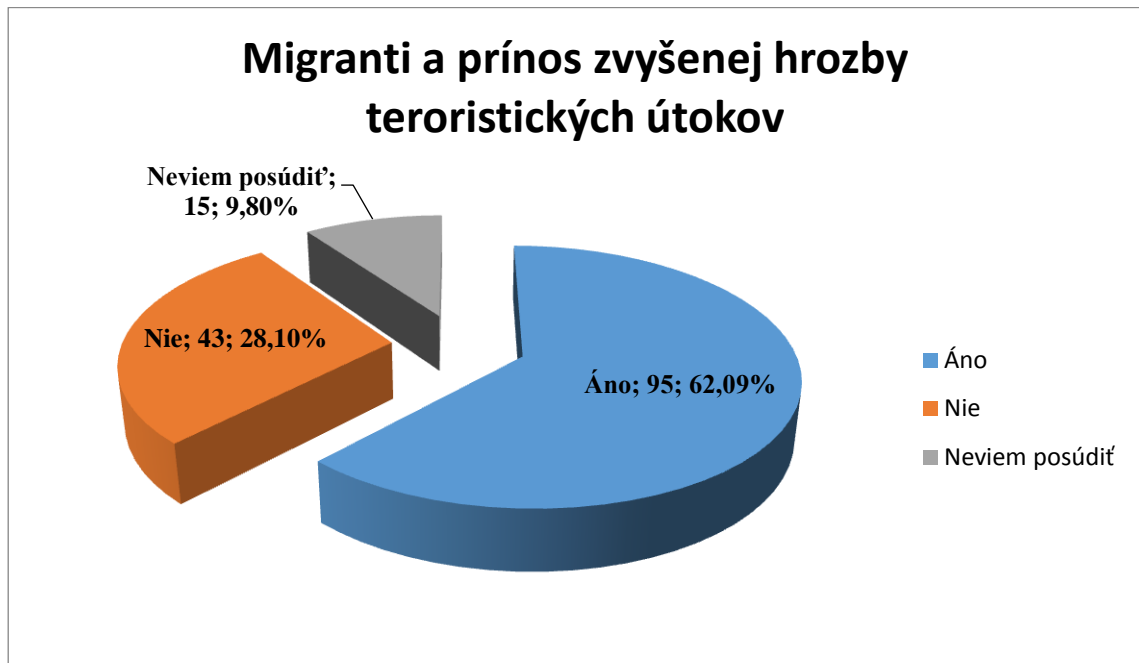
Otázka č.10 Myslíte si, že Česká republika přijíma veľa migrantov oproti iným krajinám?

Obrázok 15 Názor na množstvo prijímaných migrantov oproti iným krajinám

V otázke sme zisťovali názor respondentov, či si myslia, že Česká republika prijíma veľa migrantov v porovnaní s inými krajinami. Najčastejšia odpoveď bola „nie“, ktorú uviedlo 82 (53,59%) respondentov. 60 (39,22%) respondentov uviedlo, že podľa nich prijíma veľa migrantov oproti iným krajinám a 11 (7,19%) respondentov to nevedelo posúdiť.

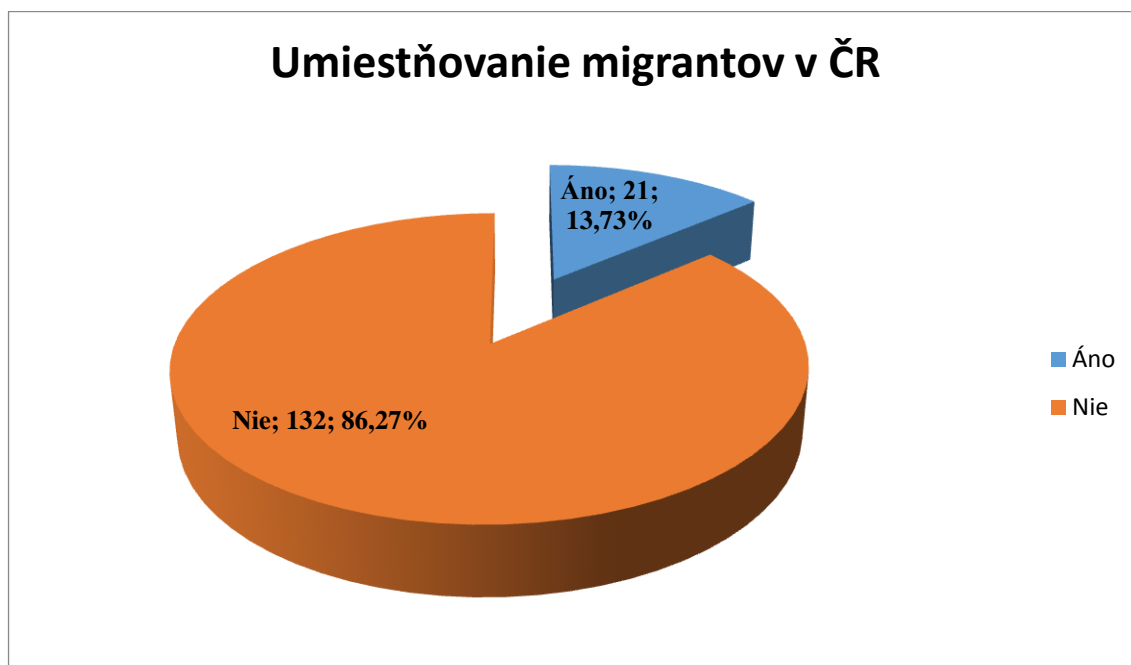
Otázka č.11 Myslíte si, že migranti zo sebou prinášajú zvýšenú hrozbu teroristických útokov?

Obrázok 16 Názor respondentov o prínose zvýšenej hrozby terorizmu z prichádzajúcimi migrantmi.

Z počtu 153 (100%) respondentov, najviac odpovedalo odpoveďou „áno“ a to 95 (62,09%) respondentov. Odpoveď „nie“, migranti so sebou neprinášajú zvýšenú hrozbu terorizmu odpovedalo 43 (28,10%) respondentov. Otázku nevedelo posúdiť 15 (9,80%) respondentov. Z toho vyplýva, že väčšina respondentov je toho názoru, že migranti so sebou prinášajú zvýšenú hrozbu terorizmu do krajiny.

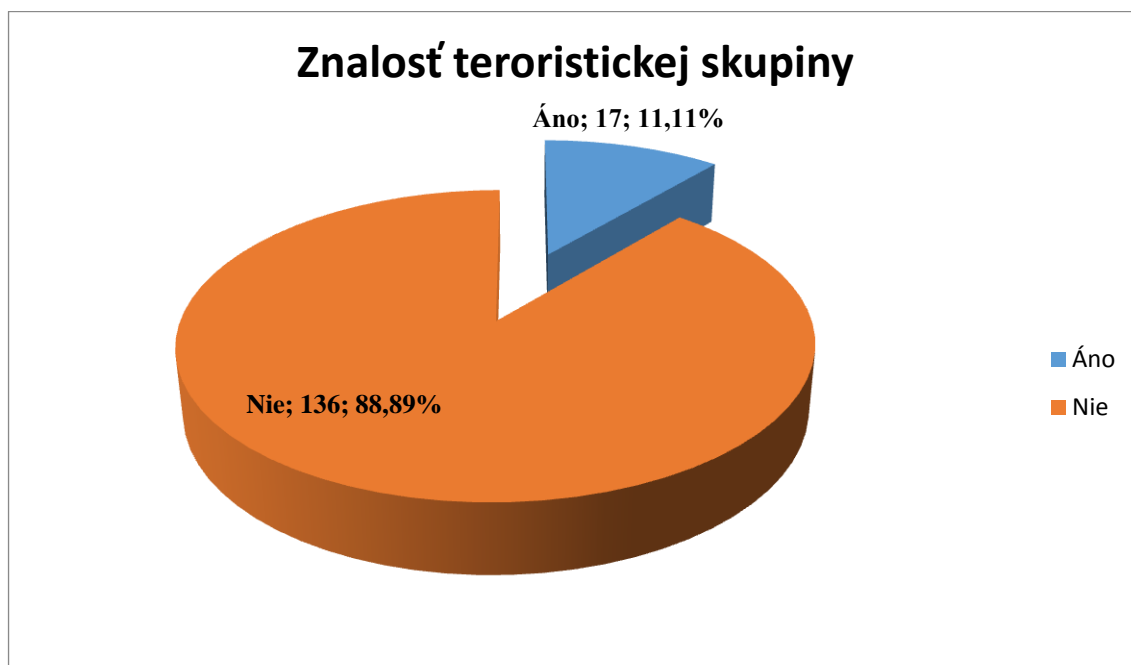
Otázka č.12 Poznáte nejaké miesto, kam sú umiestňovaný migranti v Českejrepublice?

Obrázok 17 Informácia o umiestňovaní migrantov v Českej republike

V tejto otázke sme zistili, že 132 (86,27%) respondentov nemá vedomosť o tom, kam sú v Českej republike umiestňovaní migranti. Len 21 (13,37%) respondentov poznali nejaké miesto, kam sú umiestňovaní migranti.

Otázka č.13 Myslíte si, že v Českej republike existuje alebo pôsobí nejaká teroristická organizácia?

Obrázok 18 Informácie o teroristickej skupine pôsobiacej v Českej republike

V otázke č.13 sme zisťovali, či si respondenti myslia, že v Českej republike existuje alebo pôsobí nejaká teroristická organizácia. Prevažovala odpoveď „nie“, 136 (88,89%) odpovedalo, že si nemyslí, že v krajine pôsobí nejaká teroristická organizácia.

5.2 SWOT analýza aplikovaná na problematiku súčasného stavu terorizmu v ČR

Destabilizácia štátov Blízkeho východu a severnej Afriky, vznik Islamského štátu a iných teroristických skupín, zahraniční bojovníci, migračná kríza, radikalizácia môžeme zaradiť medzi faktory, ktoré zvyšujú možnosť uskutočnenia teroristických útokov v Európe. Žiadna krajina, vrátane ČR, nie je v súčasnej dobe úplne odolná voči takému chovaniu. Avšak niektoré krajiny, napr. západnej Európy, sú z historických a demografických dôvodov ohrozené viac ako napr.: krajiny strednej Európy.

V súčasnosti je najviac spojovaný s terorizmom islamský radikalizmus. Pre ČR hodnotíme riziko spáchania útokov ako nízke, samozrejme nie nulové. Terorizmus vnímame ako jeden z najväčších antropogénnych rizík, ktoré ohrozujú Európu, preto sme sa rozhodli spracovať túto analýzu.

SWOT analýzu sme rozdelili na časť výhody, kde sme zaradili silné stránky a príležitosti. Sú to faktory, ktoré majú prínos pre nízky stav terorizmu v krajine. Naopak, v časti nedostatky, sú slabé stránky a hrozby, ktoré by mohli zvýšiť hrozbu terorizmu.

Tabuľka 4 SWOT analýza súčasného stavu terorizmu v ČR

SWOT analýza		
	Silné stránky	Príležitosti
Výhody	Nízka atraktivita cieľov	Intenzívna medzinárodná spolupráca
	ČR je členom NATO a EÚ	Monitorovanie sociálnych sieti
	Vlastná stratégia boja proti terorizmu	Využívať skúsenosti iných krajín
	Fungujúci IZS	Cvičenia IZS
	Integrovaná moslimská komunita	Obmedzenie financovania terorizmu

Nedostatky	Slabé stránky	Hrozby
	Nedostatok skúseností	Osamelí vlei
	Nemožnosť ovplyvňovať udalosti za hranicami EÚ	Riziká migračnej krízy
	Obmedzené finančné prostriedky využiteľné na prevenciu terorizmu	Islamský radikalizmus
	Schengenský priestor	ČR na zozname nepriateľov IS
	Radikalizačné faktory	Útok na kritickú infraštruktúru

V SWOT analýze sme ohodnotili jednotlivé parametre. Pri silných a slabých stránkach sme využili stupnicu od 1 do 5 pri hodnotení. Analýzu sme doplnili aj o ďalší rozmer a teda sme priradili hodnotu k parametrom váhy. Váhu sme priraďovali v rozmedzí od 0,0 do 0,5. Čím dôležitejší parameter, tým vyšší bol koeficient.

Pri silných stránkach nám vyšla hodnota 3,5 a pri slabých 1,6. Je medzi nimi rozdiel 1,9 z čoho usudzujeme, že prevažujú silné stránky nízkeho stavu terorizmu v ČR.

Tabuľka 5 Vnútorne faktory SWOT analýzy - terorizmus

faktory	váha	hodnotenie	celkom
silné stránky			
Nízka atraktivita cieľov	0,3	5	1,5
ČR je členom NATO a EÚ	0,2	4	0,8
Vlastná stratégia boja proti terorizmu	0,2	3	0,6
Fungujúci IZS	0,2	2	0,4
Integrovaná moslimská komunita	0,1	2	0,2
celkom			3,5
slabé stránky			
Nemožnosť ovplyvňovať udalosti za	0,3	3	0,9

hranicami EÚ			
Nedostatok skúseností	0,2	2	0,4
Obmedzené finančné prostriedky využiteľné na prevenciu terorizmu	0,2	2	0,4
Schengenský priestor	0,2	2	0,4
Radikalizačné faktory	0,1	1	0,1
		celkom	2,2

Najvyššiu hodnotu silných stránok má faktor: nízka atraktivita cieľov. Vnímame to tak, že pre teroristov sú vo svete významnejšie a zaujímavejšie ciele, ktoré by vo svete vzbudili vyšší ohlas, čo by malo ČR zaistiť zníženie hrozieb teroristických útokov.

Najvyššiu hodnotu slabých stránok má: nemožnosť ovplyvňovať situáciu za hranicami EÚ. Z toho plynie, že ČR nemôže výrazne ovplyvňovať situácie za hranicami EÚ, ktoré majú vplyv na riziko terorizmu (migračná vlna, nástup Islamského štátu, destabilizácia Blízkeho východu).

Tabuľka 6 Vonkajšie faktory SWOT analýzy - terorizmus

faktory	Váha	hodnoteni e	celkom
Príležitosti			
Intenzívna medzinárodná spolupráca	0,3	4	1,2
Monitorovanie sociálnych sietí	0,2	3	0,6
Využívať skúsenosti iných krajín	0,2	3	0,6
Cvičenia IZS	0,2	3	0,6
Obmedzenie financovania terorizmu	0,1	3	0,3
		celkom	3,3
Hrozby			
Osamelí vlci	0,3	3	0,9
Riziká migračnej krízy	0,2	3	0,6
Islamský radikalizmus	0,2	1	0,2
ČR na zozname nepriateľov IS	0,2	2	0,4

Útok na kritickú infraštruktúru	0,1	2	0,2
		celkom	2,3

Rozdiel medzi hodnotami je jeden, z čoho usudzujeme, že hodnota príležitostí prevažuje nad hodnotou hrozieb. Hodnota príležitostí je 3,3 pričom hodnota hrozieb 2,3.

Najvyššiu hodnotu príležitostí má: intenzívna medzinárodná spolupráca. Znamená to, príležitosť byť konštruktívnym hráčom v rámci EÚ a NATO, podieľať sa na hľadaní spoločných riešení v boji proti terorizmu a migrácie z hľadiska významu a výhod pre ČR. Príležitosť vnímame aj v cvičení zložiek IZS, aby sa mohli pripraviť na záchranné a likvidačné práce po teroristickom útoku.

Najvyššiu hodnotu hrozieb má: osamelí vlci. Sú to radikálni jedinci, ktorí zdieľajú rovnakú ideológiu ako skupina. Najviac teroristických útokov sa odhalí ešte pri ich príprave, pri komunikácií s inými členmi. Tým, že títo jedinci veľa krát pripravujú útok osamote a v relatívnej tichosti je ťažké ich vypátrať. Títo jedinci útočia sami, čo vnímame ako hrozbu, z dôvodu ťažkého odhalenia.

Odporúčané opatrenia:

1. Posilňovanie ochrany kritickej infraštruktúry.
2. Kriminálne prostredie vnímame ako dôležitý radikalizačný faktor, preto je nutné venovať pozornosť radikalizácii vo väzniciach.
3. Sledovanie sociálnych sietí, či iných aktivít v kybernetickom prostredí, kde môže dochádzať k radikalizácii nielen moslimov. Je potrebné, aby štát zasiahol v momente, kedy osoby, ktoré by mohli mať vplyv na väčšiu komunitu, začali šíriť extrémistický výklad koránu, alebo by priamo vyzývali k násiliu.
4. Intenzívnejšie cvičenia zložiek IZS.
5. Sledovať financovanie pochybných aktivít v zahraničí.

5.3 SWOT analýza aplikovaná na problematiku súčasného stavu kyberterorizmu v ČR

V dnešnej dobe je technologický vývoj závratný a s rovnakým tempom sa šíria aj hrozby, ktoré z neho plynú. Teroristické skupiny dnes už často využívajú moderné technológie k uskutočneniu ich plánov. K prevedeniu kybernetických útokov je samozrejme potrebné aj vzdelanie a technické zabezpečenie. Mohlo by sa zdať, že je jednoduchšie využiť samovražedný útok alebo podobnú taktiku.

Na druhú stranu, nie je ťažké zaobstarať tieto prostriedky. V ČR hodnotíme hrozbu kyberterorizmu ako strednú. Mnoho odborníkov tvrdí, že kyberterorizmus sa môže stať v tomto tisícročí hlavnou bezpečnostnou hrozbou z dôvodu bezhraničnosti kybernetického priestoru.

Tabuľka 7 SWOT analýza súčasného stavu kyberterorizmu v ČR

SWOT analýza		
	Silné stránky	Príležitosti
Výhody	Medzinárodná spolupráca	Motivácia odborníkov
	Právne- legislatívny rámec	Prehľbovať medzinárodnú spoluprácu
	CERT tímy na dobrej úrovni	Novelizovať príslušné zákony
	Spolupráca medzi bezpečnostnými inštitúciami, spravodajskými službami a ďalšími vrcholovými národnými aktérmi	Využívať skúsenosti zo zahraničia
	Akčný plán kybernetickej bezpečnosti ČR na obdobie rokov 2015 až 2020	Zapájať sa do medzinárodných projektov, cvičení, školení

Nedostatky	Slabé stránky	Hrozby
	Obmedzené financie využiteľné na zvládnutie kyberterorizmu	Zvýšený nárast kybernetických útokov
	Nedostatok odborníkov na kybernetickú bezpečnosť	Ľahká dostupnosť k nástrojom potrebným uskutočneniu kyberterorizmu
	Podceňovanie kybernetických hrozieb v štátnej správe	Málo preverovaný zamestnanci
	Nízka pripravenosť bezpečnostných zložiek	Zneužitie zadných vrátok hardware pre exfiltráciu informácií
	Nízka vedomosť obyvateľov	Zneužívanie kyberpriestoru teroristami

Tabuľka 8 Vnútorne faktory SWOT analýzy – kyberterorizmus

faktory	váha	hodnotenie	celkom
silné stránky			
Medzinárodná spolupráca	0,3	4	1,2
Právne- legislatívny rámec	0,15	3	0,45
CERT tímy na dobrej úrovni	0,15	3	0,45
Spolupráca medzi bezpečnostnými inštitúciami, spravodajskými službami a ďalšími vrcholovými národnými aktérmi	0,2	2	0,4
Akčný plán kybernetickej bezpečnosti ČR na obdobie rokov 2015 až 2020	0,2	3	0,6
celkom			3,1
slabé stránky			
Obmedzené financie využiteľné na zvládnutie kyberterorizmu	0,15	3	0,45
Nedostatok odborníkov na kybernetickú bezpečnosť	0,3	3	0,9
Podceňovanie kybernetických hrozieb	0,2	2	0,4

v štátnej správe			
Nízka pripravenosť bezpečnostných zložiek	0,2	2	0,4
Nízka vedomosť obyvateľov	0,15	1	0,15
		celkom	2,3

Rozdiel medzi silnými a slabými stránkami je 0,8, takže prevyšujú silné stránky nad slabými. Hodnota silných stránok je 3,1 a hodnota slabých stránok je 2,3.

Najvyššiu hodnotu silných stránok má medzinárodná spolupráca, ktorá by sa mala naďalej podporovať a rozvíjať.

Najvyššiu hodnotu má nedostatok odborníkov na kybernetickú bezpečnosť, ktorí často nemajú motiváciu pracovať v štátnej sfére z dôvodu finančného ohodnotenia a atraktivity zamestnania.

Tabuľka 9 Vonkajšie faktory SWOT analýzy - kyberterorizmus

faktory	Váha	hodnotenie	celkom
Príležitosti			
Motivácia odborníkov	0,2	3	0,6
Prehlbovať medzinárodnú spoluprácu	0,3	4	1,2
Novelizovať príslušné zákony	0,2	2	0,4
Využívať skúsenosti zo zahraničia	0,2	3	0,6
Zapájať sa do medzinárodných projektov, cvičení, školení	0,3	4	1,2
		celkom	4
Hrozby			
Zvýšený nárast kybernetických útokov	0,3	4	1,2
Ľahká dostupnosť k nástrojom potrebným uskutočneniu kyberterorizmu	0,2	3	0,6
Málo preverovaný zamestnanci	0,2	2	0,4

Zneužitie zadných vrátok hardware pre exfiltráciu informácií	0,15	2	0,3
Zneužívanie kyberpriestoru teroristami	0,15	2	0,3
celkom			2,8

Rozdiel medzi príležitosťami a hrozbami je 1,2, kedy príležitosti prevyšujú hodnotu hrozieb. Hodnota príležitostí bola 4 a hodnota hrozieb 2,8.

Najvyššiu hodnotu príležitostí má prehlbovanie medzinárodnej spolupráce, ktorú vnímame ako dôležitý faktor, samozrejme nemalo by to byť len formou pasívneho prijímania ich rozhodnutí, ale vytváraním vlastných návrhov a iniciatív.

Najvyššiu hodnotu hrozieb má zvýšený nárast kybernetických útokov, kedy teroristické skupiny stále častejšie zneužívajú kybernetický priestor k dosiahnutiu svojich cieľov.

Odporúčané opatrenia:

1. Rozvíjať iniciatívu zameranú na informatizáciu spoločnosti.
2. Intenzívne diskusie o kybernetickej bezpečnosti.
3. Posilňovať prepojenie štátu, súkromných spoločností a taktiež mimovládneho sektora.
4. Prehlbovať medzinárodnú spoluprácu.
5. Zintenzívniť spoluprácu s inými krajinami, ktoré sú z politického ale aj odborného hľadiska expertmi v tomto odvetví.

5.4 Porovnanie prístupu k otázkam bezpečnosti Českej republiky a Slovenskej republiky

Bezpečnostná stratégia je jeden zo základných dokumentov, tvoriaci rámec pre stanovanie a sledovanie cieľov a rozvoj schopností v bezpečnostnej oblasti. Proces prijímania takéhoto dokumentu je zdĺhavý a náročný. Rozhodli sme sa porovnať tieto dva dokumenty. Zvolili sme si Slovenskú republiku, z dôvodu podobnosti bezpečnostného prostredia. Tieto krajiny neboli významne zasiahnuté migračnou krízou a ich bezpečnostné záujmy sú prepletené. Budeme porovnávať bezpečnostné záujmy, bezpečnostné prostredie a bezpečnostnú politiku obsiahnutú v týchto dokumentoch.

Tabuľka 10 Porovnanie bezpečnostných stratégií

Bezpečnostná stratégia Českej republiky	Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky
Bezpečnostné záujmy	
V bezpečnostnej stratégii má záujmy hierarchicky usporiadané – životné, strategické, ďalšie významné.	V bezpečnostnej stratégii je takéto členenie vypustené z dôvodu vzájomného prepojenia bezpečnostných hrozieb.
Zachovanie štátnej existencie, suverenity, zvrchovanosti, územnej celistvosti, politickej nezávislosti, ochrany ľudských práv a slobody obyvateľov. V BS ČR je to v životných záujmoch a v BS SR je na prvom mieste.	
Na základe porovnania sa domnievame, že v BS ČR sú bezpečnostné záujmy identifikované prehľadnejšie, jasnejšie, jednoznačnejšie. V BS SR je v článku 5) neprehľadne zhrnuté všetko.	
Bezpečnostné prostredie	
Oba dokumenty hodnotia, že bezpečnostné prostredie sa zhoršilo, je veľmi nepredvídateľné, taktiež niektoré štáty presadzujú zahraničnopolitické záujmy aj s použitím vojenskej sily. Oba dokumenty podporujú členstvo v NATO a EÚ tiež udržiavanie dobrých vzťahov so susednými krajinami. Ani jeden z dokumentov neuvádza konkrétne Islamský štát, ale oba zdôrazňujú nárast významu a vplyvu neštátnych aktérov a ich schopnosť ohrozovať záujmy štátov.	
Bezpečnostné Hrozby - oslabovanie	Bezpečnostné hrozby - terorizmus,

<p>mechanizmu kooperatívnej bezpečnosti i politických a medzinárodne - právnych záväzkov v oblasti bezpečnosti, nestabilita a regionálne konflikty v euroatlantickom priestore a jeho okolí, terorizmus, šírenie zbraní hromadného ničenia a ich nosičov, negatívne aspekty medzinárodnej migrácie, extrémizmus a nárast interetnického a sociálneho napätia, organizovaný zločin, ohrozenie funkčnosti kritickej infraštruktúry, prerušenie dodávok strategických surovín alebo energie, pohromy prírodného a antropogénneho pôvodu a iné mimoriadne udalosti.</p>	<p>šírenie zbraní hromadného ničenia a ich nosičov, zlyhávajúce štáty, ktoré nie sú schopné alebo ochotné zaručiť základné funkcie štátu, pretrvávajúce regionálne konflikty, organizovaný zločin, nelegálna a nekontrolovateľná migrácia, aktivity cudzích spravodajských služieb, zamerané proti záujmom SR, vplyv nešťátnych činiteľov na bezpečnosť, rast energetickej a surovinovej náročnosti priemyselných odvetví, živelné pohromy, havárie a katastrofy, nevyvážený demografický vývoj</p>
<p>Oba dokumenty definujú podobné hrozby, ktoré sú uvedené vyššie, ale znova vidíme problém BS SR v neprehľadnej štruktúre.</p>	
<p>Bezpečnostná politika</p>	
<p>Tretia časť vzhľadom na nesúrodosť týchto častí ťažko porovnateľná. BS SR je stavaná na troch pilieroch a to odhodlanosť, odolnosť a obrana. Odhodlanosť – kde je uvedené systematické zdokonaľovanie bezpečnostného systému a aktívne podieľanie sa na formovaní politik a stratégií medzinárodných organizácií a ich realizácii, najmä v prostredí EÚ a NATO. Odolnosť, pod ktorou sa chápe dosahovanie schopnosti štátnej správy a samospráv zachovať alebo rýchlo obnoviť svoje základné funkcie aj pri závažných bezpečnostných incidentoch a krízach. Obrana, čiže schopnosť všetkých exekutívnych zložiek bezpečnostného systému SR efektívne brániť SR. Tieto piliere neboli dobrým riešením, pretože v snahe dodržovať piliere sa objavila neštruktúrovanosť na ktorú sme upozornili vyššie.</p>	

5.5 Vplyv migračnej krízy na zvýšenú hrozbu terorizmu

Dôvodom, prečo nastala táto kríza migrantov je predovšetkým nestabilná situácia na Blízkom východe, občianska vojna v Sýrii, neutíchajúce boje v Iraku, chaos v Lýbii. Obyvatelia Sýrie stratili nádej, že sa vrátia do svojich domovov, keďže boli ubytovaní v táboroch, kde bol život často krát neznesiteľný. Preto sa rozhodli na cestu do Európy. Títo ľudia vo väčšine prípadov zverili seba a svoje finančné prostriedky do rúk prevádzáčov. Najviac využívané trasy boli cez prístavy v Lýbii alebo v Egypte, smerom k talianskemu pobrežiu. Druhá cesta bola z Turecka cez stredozemné more do Grécka, či na Cyprus. Medzinárodná organizácia pre migráciu udáva, že v roku 2015 prišlo do Európy viac ako milión utečencov, teda to je možné pokladať za najväčšiu vlnu migrácie.

Vplyvom migračnej krízy prúdi do prostredia EÚ množstvo ľudí z krajín, v ktorých je vyznávané vo veľkej miere Islamské náboženstvo. V týchto krajinách majú pôsobisko aj teroristické organizácie. Pravdou je, že v prípade teroristických útokov v EÚ sa jednalo predovšetkým o terorizmus, ktorý bol motivovaný práve islamskou ideológiou. Spojitosť medzi migračnou krízou a terorizmom vidíme aj v tom, že niekoľkí útočníci, ktorí pochádzali z krajín Blízkeho východu vstúpili na územie EÚ práve počas obdobia migračnej krízy. Je nutné poznamenať, že v západoeurópskych krajinách a vo Švédsku bola už pred migračnou krízou početná komunita osôb z tejto oblasti.

Najväčšie moslimské komunity v EÚ sa nachádzajú vo Francúzsku približne 7,5% obyvateľstva, Holandsku 6,0%, Belgicku 5,9%, Nemecku 5,8%. Najviac teroristických útokov bolo vykonaných práve v krajinách, kde sa nachádzajú tieto početné komunity, v ktorých dochádza k radikalizácii.

6 DISKUSIA

Ak chceme, aby bol boj proti terorizmu úspešný, je potrebné upozorňovať na problémy v spoločnosti, ktoré nachádzame v danej oblasti. Problém, ktorý riešime v diplomovej práci je, či je Česká republika bezpečnou krajinou a či je dostatočne chránená pred teroristickými útokmi a kyberterorizmom. Toto meniace sa bezpečnostné prostredie vo svete má veľký vplyv na bezpečnosť Českej republiky. Na to, aby sme zistili, či sa obyvatelia cítia bezpečne vo svojej krajine bol zostavený dotazník, v ktorom sme sa zamerali na postoj a vnímanie ľudí k problému terorizmu a migrácie. Na základe odpovedí respondentov sme chceli urobiť prehľad o tom, či vnímajú terorizmus a migráciu za problém a či to predstavuje reálnu hrozbu pre Českú republiku. Respondenti boli náhodného výberu - ženy aj muži rôzneho veku a taktiež vzdelania. Chceli sme získať komplexný prehľad respondentov, keďže tento problém sa bez rozdielu týka všetkých. Terorista si zväčša nevyberá obeť podľa pohlavia, veku, vierovyznania. Nášho dotazníka sa zúčastnilo 153 respondentov. Súčasťou príloh je celé znenie dotazníka.

V prvej otázke dotazníkového šetrenia sme sa respondentov pýtali, či vnímajú, že je Česká republika ohrozená teroristickými útokmi. Z toho nám 54,90 % respondentov odpovedalo na túto otázku „áno“. Je to viac ako polovica opýtaných. V porovnaní s výskumom centra pre výskum verejného mienenia Sociologického ústavu AV ČR (CVVM), kde 62% občanov ČR sa obáva práve teroristický útokov. [63] Oba výskumy došli k podobným výsledkom. 40,52% respondentov odpovedalo negatívne a pravdepodobne tým mysleli, že teroristov viac priťahujú západnejšie krajiny EÚ. Zisťujeme, že ľudia v Českej republike pociťujú potenciálne hroziace riziko teroristických útokov a len 4,58% respondentov nevedelo posúdiť danú otázku.

Ďalšia otázka znela, či si respondenti myslia, že teroristi majú dôvod uskutočňovať teroristické útoky. Na otázku nám takmer polovica, 49,67% respondentov odpovedalo, že nemajú dôvod k páchaniu teroristických útokov. Na bezhlavé zabíjanie nevinných ľudí sa nemôže nájsť dôvod nikdy. Tí respondenti, ktorí odpovedali „áno“, vnímajú terorizmus tak, že je zväčša založený na určitej ideológii, náboženstve. Prostredníctvom neho sa presadzujú rôzne ciele. Predpokladáme, že väčšina respondentov by uviedla práve tieto dva faktory.

Na otázku, či majú osobnú skúsenosť s terorizmom, odpovedalo 98,04 % respondentov, že nemajú osobnú skúsenosť s terorizmom a len 1,96% respondentov odpovedalo „áno“. Predpokladáme, že pravdepodobne túto skúsenosť majú zo zahraničia alebo prostredníctvom príbuzných alebo priateľov. Keďže teroristické útoky sa diali v západných krajinách EÚ, je dosť pravdepodobné, že sa tam mohli nachádzať aj občania Českej republiky.

V štvrtej otázke sme sa pýtali na názor, či si respondenti myslia, že je ČR dostatočne pripravená na boj proti terorizmu. Z toho 71,24 % respondentov si myslí, že ČR je dostatočne pripravená na boj proti terorizmu. To podľa nás úzko súvisí s dôverou v inštitúcie. CVVM uvádza, že až 69% respondentov z ich výskumu dôveruje Armáde ČR a 66% Polícii ČR. [63] Dôvera v tieto inštitúcie má stúpajúci charakter. 25,88% respondentov dostatočnú pripravenosť ČR nepocitujú.

V ďalšej otázke sme zisťovali, či si respondenti myslia, že má Schengenský priestor dopad na bezpečnosť v ČR. 72,55% respondentov uviedlo „áno“. Voľný pohyb osôb, tovaru a kapitálu má tendenciu využívať organizovaný zločin. Drogy, kradnutý tovar a predmety (automobily), terorizmus - na to všetko sa potenciálne dajú zneužívať zrušené kontroly na vnútorných hraniciach. Tento nekontrolovaný pohyb osôb umožňuje nelegálnym migrantom bezproblémovo sa pohybovať vo vnútorných hraniciach schengenského priestoru. Nelegálni migranti to využívajú aj pri presune cez krajiny do krajiny, v ktorej chcú zostať. [62]

V šiestej otázke sme zisťovali, či si respondenti myslia, že sú dostatočne zabezpečené vonkajšie hranice EÚ. Z toho 70,59% respondentov uviedlo, že podľa nich sú tieto hranice zabezpečené dostatočne. S týmto názorom korešponduje aj väčšina erudovaných internetových článkov. Dňa 07.03.2017 prijala Rada nariadenie, ktoré mení Kódex schengenských hraníc a má za cieľ posilňovať kontroly na vonkajších hraniciach prostredníctvom relevantných databáz. Ustanovuje sa v ňom povinnosť členských štátov robiť systematické kontroly všetkých osôb, ktoré prekračujú vonkajšie hranice. Prostredníctvom takýchto kontrol, môžu členské štáty overovať, či takéto osoby predstavujú alebo nepredstavujú hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť alebo verejné zdravie. Uplatňuje sa to na všetkých vonkajších hraniciach tak, ako pri vstupe

aj pri výstupe. [64] 24,84% respondentov si myslí, že tieto hranice nie sú dostatočne zabezpečené.

V nasledujúcej siedmej otázke sme sa pýtali na to, či majú obyvatelia strach z teroristických útokov vo svojej krajine. Z toho 56,21% respondentov nemá strach z takýchto útokov, na druhú stranu 40,52% respondentov tento strach pociťuje. Riziko tu stále existuje, ale podľa SWOT analýzy ČR, nie je atraktívnym cieľom pre teroristov. To môže byť jeden z dôvodov, prečo nadpolovičná väčšina túto obavu nepociťuje.

Zo 153 opýtaných respondentov nám 59,48% odpovedalo „áno“ na otázku, či majú informácie o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike. Domnievame sa, už ako sme vyššie spomínali, ľudia majú veľkú dôveru v armádu ČR a políciu ČR a taktiež približne vedia, ako tieto dve zložky fungujú, preto sa domnievajú, že sú informovaní o zabezpečovaní bezpečnosti. Na strane druhej 26,41% respondentov nepovažuje svoje informácie o zabezpečovaní bezpečnosti za dostatočné.

V nasledujúcej otázke nás zaujímal názor respondentov na subjektívny pocit bezpečia v ich krajine. Zo 153 (100%) respondentov nám kladne odpovedalo, že pociťujú bezpečie 75,82%. Necíti sa bezpečne 18,30% respondentov, 5,88% to nevedelo posúdiť. Výsledok hodnotíme kladne, keďže napriek tomu, že pociťujú strach z teroristických útokov, napriek tomu sa cítia vo svojej krajine bezpečne.

Na otázku či Česká republika prijíma veľa migrantov v porovnaní s inými krajinami, nám prevažná väčšina respondentov odpovedala, že neprijíma 53,59% a 39,22% respondentov uviedlo, že prijíma veľa migrantov. V tomto prípade, podľa nášho názoru, úradovali médiá, v ktorých sa táto téma často nafukuje a prikrášľuje a z toho môže mať človek pocit, že týchto migrantov môže stretnúť na každom kroku. Pravdou však ostáva, že Česká republika prijíma, ako jedna z krajín, najmenej migrantov. V roku 2017 ČR zaistila 172 tranzitných migrantov oproti roku 2016, kedy ich bolo 511 a v roku 2015 až 2294. Väčšina z nich cestovala z Rakúska cez ČR a ich cieľ bol Nemecko. [65]

V ďalšej otázke sme sa pýtali, či majú respondenti dojem, že migranti so sebou prinášajú zvýšenú hrozbu teroristických útokov. Z toho 62,09% respondentov si myslí, že ju prinášajú. Z výsledkov vyplýva, že podľa názoru respondentov sú migranti

potenciálnou hrozbou. 28,10% respondentov nepocituje toto riziko. Hlavným rizikom, aj podľa SWOT analýzy, sú osamelí vlci, ktorých je ťažké odhaliť. Migrácia je veľmi často vnímaná nejednoznačne. Na jednej strane ako prínos pre spoločnosť a na druhej strane ako hrozba. Za prínos môžeme považovať zlepšenie demografického vývoja v hostiteľskej krajine, alebo pracovná sila, jazyková, ale aj kultúrna pestrosť, zaberanie pracovných miest, o ktoré domáce obyvateľstvo nejaví záujem, ekonomický nárast. Na druhej strane je tu pokles príjmov, pretože títo ľudia nemajú problém pracovať za oveľa nižšiu mzdu, zneužívanie, obchod s ľuďmi, problém so začleňovaním, diskriminácia, negatívne postoje od domáceho obyvateľstva. Migrácia by mohla byť aj prínosom pre hostiteľskú krajinu. Miesta s vyššou migráciou sú často centrami inovácií a väčšej produktivity. Nemali by sme vnímať migrantov len ako ľudí, ktorí sú nevzdelaní a chcú len uškodiť. Veľakrát sú to ľudia, ktorí sú vzdelaní a prichádzajú do hostiteľskej krajiny, napríklad s úmyslom podnikat'.

V dvanástej otázke, sme sa pýtali či respondenti poznajú nejaké miesto v Českej republike, kde sú umiestňovaní migranti. Respondenti 86,27% skôr nevedeli, kam sú umiestňovaní. Len 13,73% respondentov vedelo na túto otázku odpoveď. Tento výsledok môžeme vyhodnotiť tak, že v Českej republike je minimálne množstvo migrantov. Žiadateľov o azyl je od roku 2015 stále menej. Česká republika by aj mala kapacity prijať väčšie množstvo žiadateľov o azyl. Za rok 2017 bolo 1450 žiadateľov o azyl [65] Bolo by vhodné, prehodnotiť argument, že ČR nie je zaujímavá krajina pre migrantov. Skôr by to mohlo mať súvis s tým, že migranti dostávajú informácie o českej azylovej politike a dostať azyl tu je náročnejšie, ako napríklad v Nemecku. Z toho vyplýva, že radšej smerujú do krajín, kde tento azyl získajú. Preto je Česká republika často krát len tranzitná krajina. Môžeme to vidieť aj na počtoch zaistených migrantov, ktoré sme spomínali vyššie.

V nasledujúcej otázke sme sa pýtali na názor, či si respondenti myslia, že v Českej republike existuje, alebo pôsobí nejaká teroristická organizácia. Z výsledku vyplýva, že 88,89% respondentov si nemyslí, že tu takáto organizácia pôsobí a len 11,11% si myslí, že takáto organizácia tu môže mať svoje pôsobisko. Predpokladáme, že v Českej republike nemá základňu žiadna teroristická organizácia, ale riziko osamelých vlkov, ktorí by mohli na území ČR pôsobiť, nemožno vylúčiť. Migračná kríza, mala za následok vyburcovanie extrémistov a radikalistov. Veľakrát si takíto ľudia, ale aj politické strany,

ktoré sa prezentovali názormi proti migrantom, snažili na svoju stranu prilákať ľudí a zviditeľňovať sa. Šírili strach, odpor a nenávisť. Príkladom môže byť aj politické hnutie Ľudová strana Naše Slovensko, ktorým práve takéto vyjadrenia a veľakrát dezinformácie pomohli dostať sa do parlamentu. Tvrdili napríklad, že migranti sa cez slovenské hranice s Ukrajinou môžu voľne pohybovať bez platných cestovných dokladov a víz, prípadne môžu byť takíto ľudia napojení na teroristické skupiny. Samozrejme, to pravda nie je, svedčí o tom aj to, že na Slovensku v roku 2017 bolo zadržaných 2706 nelegálnych osôb. Ku koncu roku 2017 sa tam nachádzalo 30 čakateľov na azyl a v tom istom roku nebol zaznamenaný žiadny vážny incident, ktorý by mali na svedomí nelegálni migranti. [66] Expandujúci a narastajúci extrémizmus u nás, aj v celom svete, je zárodkom pre rozvoj terorizmu.

Za terorizmus označujeme jednanie, ktoré je politicky, náboženský alebo ideologicky motivované a využíva násilie alebo hrozby a snaží sa vyvolať v ľuďoch, ale aj inštitúciách, strach. Žiadna krajina nie je v bezpečí. Táto hrozba tu je a dlho aj bude. V nami vytvorenej SWOT analýze súčasného stavu terorizmu v ČR sme vyhodnotili, ako silné stránky nízku atraktivitu cieľov. Pravdou však je, že ČR sa ocitla v roku 2015 na zozname nepriateľov ISIS a spolu s ňou aj ďalších 60 krajín, čo samozrejme neprináša pozitíva. Ako pozitívum vnímame, že ČR je členom NATO a EÚ. V prípade akéhokoľvek konfliktu, sa nemusíme spoliehať len sami na seba. Vlastná stratégia boja proti terorizmu, fungujúci integrovaný záchranný systém a taktiež integrovaná moslimská komunita, to sú ďalšie faktory, ktoré považujeme za silné stránky. Na druhú stranu nedostatky vo forme slabých stránok, sme ako najvyššie zaradili nedostatok skúsenosti. Vnámame to tak, že ČR sa našťastie ešte nestretla s teroristickými útokmi obdobného rozmeru ako sme mohli vidieť napríklad v Belgicku alebo Francúzsku. V tom vnámame aj príležitosť využívať skúsenosti iných krajín, ktoré takéto skúsenosti majú a mohli by nám rozšíriť obzor. Takže podpora cvičení integrovaného záchranného systému a sním aj medzinárodné cvičenia, ktoré rozvíjajú skúsenosti členov IZS. Veľkým problémom je nemožnosť ovplyvňovať dianie za hranicami EÚ. Tento problém je nutné riešiť na celoeurópskej úrovni. Keďže ČR nepatrí medzi krajiny, pre ktoré by terorizmus spomedzi európskych krajín predstavoval najvyššie riziko, preto ani nepatrí medzi lídrov európskej diskusie. Schengenský priestor nám prináša voľný pohyb osôb, ale sním aj voľný pohyb osôb, ktoré tu sú nelegálne. Ako najväčšie hrozby vnámame osamelých vlkov. Je náročné odhaliť prípravu takéhoto teroristického útoku. Každopádne pri porovnávaní silných, slabých stránok, príležitostí

a hrozieb nám vyšla hodnota v oboch prípadoch prevyšujúca nedostatky. Ako opatrenia, ktorými by bolo vhodné sa zaoberať, sme vyhodnotili posilňovanie ochrany kritickej infraštruktúry. Taktiež je potrebné sa venovať radikalizácii vo väzniciach, pretože kriminálne prostredie vnímame ako dôležitý radikalizačný faktor. Monitorovanie sociálnych sietí a aktivít v kybernetickom prostredí, prostredníctvom ktorého môže dochádzať k radikalizácii a podnecovaniu nenávisti a extrémizmu.

Zo SWOT analýzy, aplikovanej na problematiku súčasného stavu kyberterorizmu v ČR vyplýva, že ako najvyššiu silnú stránku hodnotíme medzinárodnú spoluprácu v oblasti kybernetickej bezpečnosti medzi CERT A CSIRT pracoviskami. Taktiež kvalita týchto CERT tímov je na veľmi dobrej úrovni a tiež aj rozvíjajú spoluprácu v rámci komunity. ČR má vypracovaný aj „Akční plán kybernetickej bezpečnosti na obdobie rokov 2015-2020“, čo je tiež prínosom. Ako nedostatok sme vyhodnotili obmedzené finančné zdroje, využiteľné na zvládanie kyberterorizmu, tiež aj nedostatok odborníkov na kybernetickú bezpečnosť, čo vlastne súvisí aj s tým, že ľudia, ktorí sú odborníkmi v tejto oblasti, neradi pracujú v štátnej sfére, keď môžu pracovať v súkromnom sektore, za pravdepodobne lepšie platové podmienky. Problém vidíme aj v nízkej pripravenosti bezpečnostných zložiek na kyberterorizmus. Preto je potrebné motivovať odborníkov, aby šli pracovať do štátnej sféry a preto im vytvoriť vhodné podmienky k práci, ale taktiež aj vhodné finančné podmienky. Prehľbovať medzinárodnú spoluprácu, ktorú hodnotíme doteraz ako veľmi pozitívnu. Netreba zabúdať na to, že aj keď možno teraz cítime potenciálne bezpečie, je potrebné byť pripravení, keďže takýto útok môže prísť kedykoľvek a kdekoľvek. Podporujeme aj zapájanie sa do medzinárodných projektov, cvičení, školení, na čo nadväzuje aj využívanie skúsenosti zo zahraničia, ktoré posúvajú ďalej kybernetickú ochranu. V posledných rokoch môžeme vidieť zvýšený nárast kybernetických útokov vo svete, čo samozrejme negatívne vplyva aj na ČR. Ľudia majú ľahkú dostupnosť k potrebným nástrojom na uskutočnenie kyberterorizmu a preto takéto útoky budú len narastať. Aj v období mieru je kybernetický útok veľmi nebezpečnou zbraňou, použiteľnou k vydieraniu, či likvidácii konkurencie, alebo oponenta bez priamej konfrontácie. Uplatnenie takýchto metód a postupov je možné tak ako v priemyselnej špionáži, tak v konkurenčnom boji, alebo aj v rámci propagácie teroristickej ideológie [67]. S týmto tvrdením súhlasíme a stotožňujeme sa s ním. Aj teroristi by mohli začať využívať tieto metódy a tak sa ľahšie dostať k svojmu cieľu. Za hrozbu považujeme aj málo preverovaných zamestnancov, ktorí môžu využiť svoje zamestnanie, aby pomohli dostať

dôležité informácie do nesprávnych rúk. Znova silné stránky a príležitosti prevažovali nad slabým stránkami a hrozbami, čo vnímame pozitívne. Naše navrhnuté odporúčané opatrenia sú: rozvíjanie iniciatívy zameranej na informatizáciu spoločnosti, taktiež aj stále rozvíjanie diskusií o kybernetickej bezpečnosti. Naďalej prehĺbovať medzinárodnú spoluprácu a tým aj spolupracovať s krajinami, ktoré sú z hľadiska politického ale aj odborného, expertmi v tomto odvetví.

Bezpečnostnú stratégiu ČR vnímame ako veľmi dobrú v porovnaní s bezpečnostnou stratégiou Slovenskej republiky. Táto stratégia je síce novšia, ale asi by sa mala inšpirovať Českou republikou, alebo inou krajinou. Jej najväčší problém vidíme v neštruktúrovanosti a zmätočnosti. Prvá a druhá časť sa nám javila ako dosť podobná, obe tam charakterizovali bezpečnostné prostredie a bezpečnostné záujmy. Tretiu časť, ktorá sa týkala bezpečnostnej politiky bolo ťažké porovnávať, keďže sú podstatne rozdielne.

V poslednej časti sme analyzovali vplyv migračnej krízy na zvýšenú hrozbu terorizmu. Ako sme už vyššie popisovali, zvýšený nárast terorizmu by tu pravdepodobne bol aj bez migračnej krízy. Je náročne to spätne hodnotiť, keďže sa to udialo, ale sme toho názoru, že nepatrné zvýšenie hrozby spolu s migračnou krízou prišiel ale tvrdiť, že len to môže za tento stav, by nebolo správne.

Návrh na zlepšenie stavu bezpečnosti ČR vidíme v tom, aby sa vyhľadávalo problémové správanie na internete, aby sa riešilo správanie a verbovanie vo väzniciach. Prínos vidíme aj vo zvyšovaní bezpečnosti cestovných dokladov EÚ, napríklad zavedenie biometriky. Teoretický by fyzicky tento pas ani nemusel byť využívaný, ale využívalo by sa vyhľadávanie podľa tváre. Ďalej je potrebné sa zameriavať na spravodajskú činnosť a získavanie informácií o teroristických hrozbách pre ČR, ale taktiež voči občanom, záujmom, objektom. Získavanie informácií o radikalizácií, podpore, alebo aj verbovaní na teroristické aktivity. Zvyšovať kvalifikáciu odborníkov, ktorí sa podieľajú na boji proti terorizmu a kyberterorizmu. Taktiež podporujeme aktívnu spoluprácu so zahraničnými inštitúciami, zložkami. Dôležité je aj podieľanie sa na zahraničných humanitárnych, ale aj vojenských misiách, neustále monitorovanie bezpečnostného vývoja vo svete prostredníctvom spravodajských informácií, a tak posilňovať vnútornú bezpečnosť Českej republiky. Taktiež by bolo vhodné vytvorenie efektívnej výmeny informácií a skúsenosti medzi dôležitými štátnymi orgánmi.

V boji proti terorizmu a kyberterorizmu nedokáže naša moderná spoločnosť nikdy úplne zvíťaziť, ale je potrebné, aby aktivity, ktoré smerujú k teroristickým prejavom, boli potláčané, vrátane prejavu radikalizácie, ktorý tvorí základ pre podporu terorizmu. Nasadzovanie väčších finančných prostriedkov v bezpečnostných oblastiach bude nevyhnutné. Samozrejme to môže zaťažiť rozpočty jednotlivých vlád a tieto prostriedky môžu chýbať v inom odvetví. Táto práca nám potvrdila, že protiteroristickú a kyberteroristickú politiku je potrebné synchronizovať, inovovať, koordinovať nielen v ČR, ale aj v celej EÚ.

7 ZÁVER

V diplomovej práci sme si stanovili cieľ analyzovať súčasne hrozby terorizmu, kyberterorizmu a dopad migrácie na zvýšený nárast teroristických útokov v ČR. Zhodnotiť, či je ČR na tieto hrozby pripravená a pokúsiť sa navrhnúť vhodné opatrenia na zlepšenie stavu bezpečnosti v ČR. **Cieľom 1 bolo zistiť, či je ČR bezpečná krajina a či je dostatočne chránená pre teroristickými útokmi a kyberterorizmom.** Tento cieľ bol splnený vytvorením SWOT analýzy. V nej sme analyzovali silné a slabé stránky a taktiež príležitosti a hrozby. Analýzu sme využili na obe hrozby. Preverili sme, že hodnotené silné stránky a príležitosti prevyšujú nad slabými stránkami a hrozbami. Tým pádom bola vyvrátená **hypotéza 1, že Česká republika, nie je bezpečná krajina a nie je dostatočne chránená pre terorizmom a kyberterorizmom.** Pokračovali sme nasledujúcim **cieľom 2 zistiť, ako vnímajú respondenti bezpečnosť v Českej republike.** Zisťovali sme to v dotazníkovom šetrení v otázkach 1,4,7,9,11. Ľudia vnímajú hrozbu terorizmu, ale aj napriek tomu si myslia, že ČR je dostatočne pripravená na boj proti terorizmu. Pociťujú strach z prichádzajúcich migrantov, ale komplexne sa cítia vo svojej krajine bezpečne. Takže **hypotéza 2 kde sme predpokladali, že respondenti sa cítia bezpečne v Českej republike** bola potvrdená. Naším tretím cieľom bolo **zistiť, či má migračná kríza vplyv na zvýšenú hrozbu teroristických útokov.** Skúmaním sme zistili určitý vplyv na nárast hrozby teroristických útokoch, ale tvrdiť, že za to môže len migračná kríza by nebolo správne. Veľa ľudí, ktorí spáchali teroristický útok v Európe, tu bolo už predtým a zradikalizovali sa ešte pred rokom 2015. Ľudia však z médií vnímali utečencov, ako najväčšie zlo a často im pripisovali aj činy, ktoré nespravili. Predpokladáme, že zvýšená hrozba terorizmu by sa objavila aj bez migračnej krízy a tým pádom vyvraciam **hypotézu 3, že migračná kríza má vplyv na zvýšenú hrozbu teroristických útokov.** **Cieľ 4 Zhodnotiť, či je Česká republika pripravená na hrozbu terorizmu a kyberterorizmu a navrhnúť vhodné opatrenia na zlepšenia stavu bezpečnosti Českej republiky.** Tento cieľ sme splnili v oboch SWOT analýzach kde sme popísali odporúčané opatrenia na zlepšenie stavu bezpečnosti.

Všetky vytyčené ciele boli splnené. Táto diplomová práca prináša širokospektrálny pohľad na oblasť terorizmu, kyberterorizmu, migrácie a bezpečnosti Českej republiky. K udržovaniu dostatočnej hranice bezpečnosti a stability je potrebné neustále podporovať úsilie. Nedoriešené konflikty za hranicami Európskej únie so sebou prinášajú rozvíjajúci

organizovaný zločin, nelegálnu migráciu, terorizmus a taktiež šírenie zbraní hromadného ničenia. Tieto hrozby sa dynamicky vyvíjajú a preto je potrebné, aby sa vyvíjali aj opatrenia proti nim. Terorizmus, kyberterorizmus a migrácia tu budú pretrvávajúť aj naďalej z mnohých dôvodov, ale je nutné odhodlane pokračovať v boji proti takýmto negatívnym faktorom, ktoré ohrozujú bezpečnosť Českej republiky.

8 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ČR	Česká republika
EBOP	Európska bezpečnostná a obranná politika
EÚ	Európska únia
ISAF	Medzinárodné bezpečnostné a pomocné sily
ISIL	Islamský štát v Iraku a Leante
ISIS	Islamský štát v Iraku a Sýrii
IZS	Integrovaný záchranný systém
NATO	Organizácia Severoatlantickej zmluvy
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
ODIHR	Úrad OBSE pre demokraciu a ľudské práva
OSN	Organizácia Spojených národov
RFoM	Predstaviiteľ pre slobodu médií
SZBP	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika
SZOP	Spoločná zahraničná a obranná politika
USA	Spojené štáty Americké

9 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- [2] Ústavní zákon č. 1/ 1993 Sb., Ústava České republiky
- [3] ZEMAN, Petr, ed. *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3037-2.
- [4] KULAŠIK, Peter a kol. *Slovník bezpečnostných vzťahov*. Martinus. 2002. ISBN80-8906-308-X.
- [5] BUZAN, Barry., Ole WÆVER a Jaap de. WILDE. *Security: a new framework for analysis*. Boulder, Colo.: Lynne Rienner Pub., 1998. ISBN 978-1555877842.
- [6] TARASOVIČ, Vladimír et al. *Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia 2004-2005*. Bratislava: Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií, 2005. ISBN 8088842840.
- [7] ŠIMÁK, Ladislav. *Terminologický slovník krízového riadenia*. Žilina: FŠI ŽU Žilina, 2005. ISBN 80-88829-75-5.
- [8] Zahraničná a bezpečnostná politika EÚ. *Eu.euroiuris.sk* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: http://eu.euroiuris.sk/pre_pedagogov/zahranicna_a_bezpecnostna_politika_eu
- [9] ŠIMÁK, Ladislav. *Krízové plánovanie*. Žilina: FŠI ŽU Žilina 2005. ISBN 80-8070-391-4.
- [10] ŠIMÁK, Ladislav. *Krízový manažment vo verejnej správe*. Žilina: FŠI ŽU Žilina, 2004. ISBN 80-88829-13-5

- [11] Bezpečnostní prostředí. *Moodle.unob.cz* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/20015/mod_resource/content/4/%C3%9A%20%2C%20bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD%20prost%C5%99ed%C3%AD.pdf
- [12] Bezpečnostní strategie České republiky 2015. In: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Praha: 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
- [13] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Pavel ŠENOVSKÝ. *Ochrana kritické infrastruktury*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). 2007. ISBN 9788073850258.
- [14] KRÁSNÝ, Antonín a Oldřich SOCHA. Možné vlivy bezpečnostního prostředí na Českou republiku a její ozbrojené síly. *Obrana a strategie* [online]. 2006(1), 12 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2006/1-2006/mozne-vlivy-bezpecnostniho-prostredi-na-ceskou-republiku-a-jeji-ozbrojene-sily.html#.WtTA4Ihua03>
- [15] HORÁK, Rudolf. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu: [prevence řešení mimořádných krizových situací]*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.
- [16] KULICH, Milan et al.. *Terorismus- destabilizující fenomén současnosti a boj proti nemu*, Bratislava: MOSR, Inštitút obrany a bezpečnosti, 2002
- [17] SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), Sociologické aktuality. 2010. ISBN 9788074190384.
- [18] ŠLOSARČÍK, Ivo: *Politický a právní rámec evropské integrace*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 452s. ISBN 978-80-8054-438-6.
- [19] MURDZA, Karol. *Bezpečnosť a bezpečnostná orientácia v globálnej rizikovej spoločnosti*. Bratislava: APZ, 2005. ISBN 80-8054-356-6.

- [20] ŠTURMA, Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-717-9305-1
- [21] *Deklarácia o boji proti terorizmu* [online]. Brusel, 2004 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-95639
- [22] EICHLER, Jan. *Terorizmus a války v době globalizace*. 2. vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1790-9.
- [23] JANOŠEC, Josef. *O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). 2010. ISBN 978-80-7385-097-5
- [24] ŠENOVSKÝ, Pavel. *Bezpečnost občanů a rizika v území*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). 2015. ISBN 978-80-7385-172-9.
- [25] ANTUŠÁK, Emil a Zdeněk KOPECKÝ. *Krizový management: úvod do teorie*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN isbn978-80-245-0951-8.
- [26] *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2013 [cit. 2018-03-16]
- [27] SUJA, Marián. *Metodológia a metodika anylýzy zdrojov ohrozenia vnútornej bezpečnosti SR: Zborník z vedeckej konferencie konanej 25. novembra 2010 v Bratislave*. Bratislava: Tlačiareň MV SR, Bratislava 2011, 2011. ISBN 978-80-8054-517-8.
- [28] RADĚJ, Tomáš. *Irácké povstání v letech 2003-2009: strategie, taktika a ideologie islámských radikálních a nacionalistických uskupení*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2010. ISBN 978-80-86506-91-3.
- [29] MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9.

- [30] Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex). *Europa.eu* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_sk
- [31] IVOR, Jaroslav. *Trestné právo hmotné: všeobecná časť. 2.*, dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, c2010. ISBN 9788080783082.
- [32] MADLIAK, Jozef a kol. *Trestné právo I. Trestné právo hmotné. Všeobecná časť.* Sládkovičovo: Vysoká škola v Sládkovičove. 2009. ISBN 9788089267224.
- [33] Komisia OSN pre prevenciu a trestnú justíciu. *Minv.sk* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?komisia-osn-pre-prevenciu-a-trestnu-justiciu>
- [34] JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství.* Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1561-2.
- [35] GORKA, Sebestián. Kontext aktivácie článku 5. *Nato.int* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <https://www.nato.int/docu/review/2006/issue2/slovak/art1.html>
- [36] Active Engagement, Modern Defence. *Nato.int* [online]. 2010 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/ua/natohq/official_texts_68580.htm
- [37] O rozhodovacích procesoch Aliance. *Natoaktual.cz* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/principynato.htm
- [38] MAJERNÍK, Jaroslav. *Základy informatiky.* Košice: Aprilla s.r.o., 2008. ISBN 978-80-89346-03-5.
- [39] Nato dictionaries. *Lexicool.com* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <https://www.lexicool.com/online-dictionary.asp?FSP=C04&FKW=nato>

- [40] METONOVÁ, Zlata. *Počítačové právo*. [online]. 2004, [cit. 2018-03-07].
Dostupné
z:<<http://edi.fmph.uniba.sk/~winczer/SocialneAspekty/MetonovaPocitacovePravo.htm>>.
- [41] Migrácia vo svete. *Iom.sk* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z:
<https://www.iom.sk/sk/migracia/migracia-vo-svete.html>
- [42] ČTK. Vázby krajín Vyšehradskej štvorky nahľadávajú spory, jej vplyv v únii začína slabnúť. *Hnonline.sk*[online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z:
<https://hnonline.sk/svet/837782-vazby-krajin-vysehradskej-stvorky-nahlodavaju-spory-jej-vplyv-v-unii-zacina-slabnut>
- [43] ŠILHA, Jiří, Milan LABUZÍK, Silvia CIBÁKOVÁ, Ľubomír ČECH, Ján MARTINKO a Ján HOMOLA. *Terminologický slovník vybraných základných pojmov a skratiek z bezpečnostného prostredia a vojenstva: (dočasná pomôcka)*. Liptovský Mikuláš: Národná akadémia obrany maršala Andreja Hadika, 2006, 84 s. ISBN 80-89221-01-7.
- [44] JURČÁK, Vojtech. *Organizácie medzinárodného krízového manažmentu*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl M.R.Štefánika, 2009. ISBN 978-80-8040-387-4
- [45] Česká republika a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). *Mzv.cz*[online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/obse/index.html
- [46] TOKÁR, Ľubomír. *Bezpečnostná a obranná politika Európskej únie- štruktúry a rozhodovacie mechanizmy* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z:
<http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=a&ID=18612>
- [47] *O Severoatlantické alianci* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/nato/o_severoatlanticke_alianci.html

- [48] HUCÍK, Ľ. - HRABINA, J.: 15 rokov vojny proti terorizmu. <http://www.mediasres.cz>, 2016, [cit. 13.3.2018]. Dostupné na : <http://www.mediasres.cz/politika/3010-phdr-udovit-hucik-mgr-jozef-hrabina-15-rokov-vojny-proti-terorizmu.htm>
- [49] BLENCHARD, CH., Humud, C. :*The Islamic State and U.S. Policy*. 2016, [online]. [cit.10.4.2018] dostupné z:<http://mepoforum.sk/staty-regiony/blizky-stredny-vychod/islamsky-stat-a-politika-usa->
- [50] WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský štát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPress, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3
- [51] Zahraničná a bezpečnostná politika. *Europa.eu* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_sk
- [52] STRÁŽNICKÁ, Viera: *Európska integrácia a právo Európskej únie*. Bratislava: Eurokódex, 2009. 312 s. ISBN 978-80-89447-00-8.
- [53] PIKNA, Bohumil: *Medzinárodný terorizmus a bezpečnosť Evropskej únie* (právní náhled).Praha: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-615-6.
- [54] ANTOŠOVÁ, Šárka. 10 otázek a odpovědí -migrační krize. *Amnesty.cz* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/migrace/migrace-myty-a-fakta>
- [55] KYSELICA, Martin. Invázia USA do Iraku. *Jetotak.sk* [online]. 2013 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.jetotak.sk/ludskeprava/invazia-usa-do-iraku>
- [56] Prozkoumejte Islám, Evropa a mnoho dalšího. *Pinterest.co.uk* [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.pinterest.co.uk/pin/510877151463076901/>

- [57] V Bruseli útočili teroristi z Islamského štátu, o život prišli desiatky ľudí. *Aktuality.sk* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.aktuality.sk/clanok/323712/dve-explozie-na-bruselskom-medzinarodnom-letisku/>
- [58] Teroristický útok v Bruseli. *Aktuality.sk* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://tema.aktuality.sk/teroristicky-utok-v-bruseli-22-marca-2016/>
- [59] VINOUCUR, Nicholas a Paul DALLISON. At least 84 dead after truck hits crowd in Nice. *Politico.eu* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/dozens-killed-as-truck-drives-into-bastille-day-crowd-in-nice-reports/>
- [60] Terrorism & Political Violence Risk Map 2018. *Riskadvisory.com* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.riskadvisory.com/campaigns/terrorism-political-violence-risk-map-2018>
- [61] Berlin lorry attack: What we know. *Bbc.com* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>
- [62] Schengen - spoločný priestor bez vnútorných hraníc. *Feman.sk* [online]. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.feman.sk/projekty/schengen-spolocny-priestor-bez-vnutornych-hrani>
- [63] Důvěra k vybraným institucím veřejného života – březen 2018. *Cvvm.soc.cas.cz* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4580/f9/po180405.pdf
- [64] Posilnenie vonkajších hraníc EÚ. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/sk/policies/migratory-pressures/strengthening-external-borders/>

- [65] Statistické zprávy o mezinárodní ochraně za jednotlivé měsíce v roce 2017. *Mzv.cz* [online]. [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/statisticke-zpravy-o-mezinarodni-ochrane-za-jednotlive-mesice-v-roce-2017.aspx>
- [66] Polícia odmietla tvrdenie LSNS o voľnom pohybe migrantov po krajine. *Domov.sme.sk* [online]. [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/20746272/policia-odmietla-tvrdenie-lsns-o-volnom-pohybe-migrantov-po-krajine.html>
- [67] JANOUŠEK, Michal. Kyberterorismus: terorismus informační společnosti. *Obranaastrategie.cz* [online]. [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Asus/Downloads/janousek_2_06%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Asus/Downloads/janousek_2_06%20(2).pdf)
- [68] ZRELÁKOVÁ, Zuzana. Čo to vlastne je ten „Islamský štát“?. *Magistra-historia.sk* [online]. [cit. 2018-05-16]. Dostupné z: <http://www.magistra-historia.sk/co-to-vlastne-je-ten-islamsky-stat/>

10 ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV

Obrázok 1 Štruktúra bezpečnosti štátu [4]	12
Obrázok 2 Mapa terorizmu v Európe[60]	31
Obrázok 3 Miesta teroristických útokov v Bruseli [58].....	32
Obrázok 4 Mapa teroristického útoku v Nice [59].....	33
Obrázok 5 Miesto teroristického útoku v Berlíne [61]	34
Obrázok 6Vnímanie potenciálnych hrozieb teroristických útokov v ČR.	47
Obrázok 7Vnímanie existencie dôvodov k spáchaniu teroristických útokov	48
Obrázok 8Osobná skúsenosť s teroristickým útokom.	49
Obrázok 9 Ukazovateľ informovanosti občanov o dostatočnej pripravenosti Českej republiky na boj proti terorizmu	50
Obrázok 10 Názor, či má Schengenský priestor dopad na bezpečnosť v krajine	51
Obrázok 11 Názor, či sú dostatočne zabezpečené vonkajšie hranice EÚ	52
Obrázok 12 Ukazovateľ strachu z teroristických útokov v krajine.....	53
Obrázok 13 Informovanosť o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike	54
Obrázok 14 Informovanosť o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike	55
Obrázok 15 Názor na množstvo prijímaných migrantov oproti iným krajinám	56
Obrázok 16 Názor respondentov o prínose zvýšenej hrozby terorizmu z prichádzajúcimi migrantmi.	57
Obrázok 17Informácia o umiestňovaní migrantov v Českej republike	58
Obrázok 18 Informácie o teroristickej skupine pôsojacej v Českej republike.....	59
Obrázok 19 Moslimská komunita v európskych krajinách [56]	71

11 ZOZNAMU POUŽITÝCH TABULIEK

Tabuľka 1 Prieskumný súbor z hľadiska pohlavia.	45
Tabuľka 2 Prieskumný súbor z hľadiska veku.	46
Tabuľka 3 Prieskumný súbor z hľadiska vzdelania.	46
Tabuľka 4 SWOT analýza súčasného stavu terorizmu v ČR 60	60
Tabuľka 5 Vnútorne faktory SWOT analýzy - terorizmus.....	61
Tabuľka 6 Vonkajšie faktory SWOT analýzy - terorizmus	62
Tabuľka 7 SWOT analýza súčasného stavu kyberterorizmu v ČR.....	64
Tabuľka 8 Vnútorne faktory SWOT analýzy – kyberterorizmus.....	65
Tabuľka 9 Vonkajšie faktory SWOT analýzy - kyberterorizmus	66
Tabuľka 10 Porovnanie bezpečnostných stratégií.....	68

12 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1: Dotazník

Príloha 1: Dotazník

Dobrý deň, Vážený respondent, som študentkou Fakulty biomedicínskeho inžinierstva v Kladne a obraciam sa na Vás s prosbou o vyplnenie krátkeho dotazníka, ktorý bude podkladom pre spracovanie informácií ohľadom toho, ako obyvatelia Českej republiky vnímajú hrozbu terorizmu a migráciu. Dotazník je anonymný a samozrejme dobrovoľný. Výsledky tohto dotazníku budú využité v mojej diplomovej práci.

Ďakujem za Vašu ochotu a čas, ktorý ste venovali tomuto dotazníku.

Identifikačné údaje:
Pohlavie: a) Muž b) Žena
Váš vek: a) 0-25 b) 26-35 c) 36-50 d) 51 a viac
Dosiahnuté vzdelanie: a) Základné b) Stredoškolské c) Vysokoškolské I. stupňa d) Vysokoškolské II. a III. stupňa

1. Vnímate, že je Česká republika ohrozená teroristickými útokmi?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem

2. Myslíte si, že teroristi majú dôvod uskutočňovať teroristické útoky?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť
- d) Občas

3. Máte osobnú skúsenosť s terorizmom?

- a) Áno

b) Nie

4. Myslíte si, že je Česká republika dostatočně připravená na boj proti terorizmu?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

5. Myslíte si, že Schengenský priestor má dopad na bezpečnosť vo Vašej krajine?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

6. Myslíte si, že sú dostatočne zabezpečené vonkajšie hranice Európskej únie?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

7. Máte strach z teroristických útokov vo Vašej krajine?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

8. Máte informácie o zabezpečovaní bezpečnosti v Českej republike?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

9. Cítite sa bezpečne vo svojej krajine?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

10. Myslíte si, že Česká republika prijíma veľa migrantov oproti iným krajinám?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

11. Myslíte si, že migranti zo sebou prinášajú zvýšenú hrozbu teroristických útokov?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

12. Poznáte nejaké miesto kde sú umiestňovaný migranti v Českej republike?

- a) Áno
- b) Nie

13. Poznáte nejakú teroristickú organizáciu?

- a) Áno
- b) Nie